

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΜΖ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΙΩΑΝΝΟΥ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ, 14 Τ. 140-ΤΗΛ. 718-308 | 1 ΙΟΥΝΙΟΥ 1970 | ΑΡΙΘ. 14

ΕΟΡΤΙΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητὲ καὶ περιπόθητε ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργῆ τῆς ἡμῶν Μετριότητος κύριε Ἱερώνυμε, Πρόεδρε τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τὴν Ὑμετέραν σεβασμίαν Μακαριότητα ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμενοι, ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

Ἐν ἀγάπῃ καὶ πολλῇ τιμῇ ἀνταποδίδομεν τῇ Ὑμετέρᾳ ποθεινοτάτῃ ἡμῖν Μακαριότητι τὸν ἐπὶ τῇ κλητῇ καὶ ἀγίᾳ ἡμέρᾳ τῆς ἐκ νεκρῶν ἐνδόξου τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἀναστάσεως ἐόρτιον ἀδελφικὸν ἀσπασμόν, γηθόσυνῳ ψυχῇ καὶ καρδίᾳ διὰ τοῦ «Ἀληθῶς Ἀνέστη» Αὐτὴν ἀντιπροσαγορεύοντες.

Ἀγαλλιᾶται ὄντως ἡ ψυχὴ ἡμῶν καὶ παραμυθεῖται καὶ ἐνισχύεται ἐν τῇ Ἀγίᾳ Ἀναστάσει, ὅτι ἐν αὐτῇ ἔχομεν τὴν ἀγκυραν τῆς περὶ αἰωνίου σωτηρίας ἡμῶν ἐλπίδος, τὸν σύνδεσμον τὸν ἐνοῦντα ἡμᾶς εἰς ἀγίαν ἐνότητα, ἐν ἣ ἅσα χαρὰ καὶ εἰρήνη καὶ ἀλήθεια καὶ δικαιοσύνη συνάπτονται ἀλλήλαις, καὶ ἐν ἣ, ἐν ἀγάπῃ τὰ τοῦ ἑτέρου ἕκαστος φέροντες, θαρρούντως ἐπὶ τὰ πρόσω ἀπενίζομεν.

Ὑμνον τοίνυν καὶ δοξολογίαν τῷ Ζωοδότῃ καὶ Σωτῆρι Χριστῷ ἐπὶ τῇ κατὰ τοῦ θανάτου νίκῃ καὶ τῇ πρὸς ἡμᾶς ἄκρα Ἀγαθότητι Αὐτοῦ ἀναφέροντες, καὶ ἐκτενωῶς Αὐτῷ εὐχαριστοῦντες, ὅτι κατηξίωσεν ἡμᾶς καὶ πάλιν ἐπὶ τὸν ἐορτασμόν τῆς ἀγίας καὶ λαμπροφόρου ταύτης ἡμέρας φθάσαι, ἀπὸ τόπου ἡσυχίας, ἐν ᾧ ἀπὸ τινος εὐρισκόμεθα, ἀντευχόμεθα ὀλοκαρδίως τῇ Ὑμετέρᾳ προσφιλεῖ ἡμῖν Μακαριότητι, τῇ περὶ Αὐτὴν σεβασμίᾳ Ἱεραρχίᾳ, τῷ εὐλαβεῖ Κλήρῳ καὶ παντὶ τῷ εὐσεβεῖ καὶ εὐλογημένῳ ποιμνίῳ τῆς κατ' Αὐτὴν Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας ἀπλετοῦν ἀεὶ καὶ ἀνεπισκίαστον τὴν τῆς Ἀγίας Ἀναστάσεως χάριν καὶ τὴν ἀπ' αὐτῆς χαρὰν, καὶ περιπτυσσόμενοι καὶ κατασπαζόμενοι Αὐτὴν καὶ αὖθις ἐν τῷ Ἀναστάντι Χριστῷ, τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, διατελοῦμεν μετ' ἀγάπης ἀδελφικῆς καὶ ἐξειδικιασμένης τιμῆς

Ἅγιον Πάσχα τοῦ 1970

Τῆς Ὑμετέρας περισπουδάστου ἡμῖν Μακαριότητος ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ΑΘΗΝΑΓΟΡΑΣ

ΤΡΑΪΑΝΟΣ ΚΩΣΤΙΤΣ*

(17/12/1915 — 18/5/1970)

1. Συνθλίβει τὴν γλῶσσαν μου τὸ πένθος. Ὁ πεφιλημένος Τραϊανὸς Κῶστιτς ἐκοιμήθη ἐν Κυρίῳ! Ὁ ἡγαπημένος τοῖς πᾶσιν, ὁ πεφιλημένος τοῖς οἰκείοις καὶ συγγενέσιν αὐτοῦ· ὁ προσφιλὴς τοῖς συνεργάταις αὐτοῦ· ὁ συμβοηθὸς καὶ συνεργάτης καὶ σύμβουλος καὶ φίλος εἰλικρινῆς καὶ ἀκέραιος διὰ τὸν ὀμιλοῦντα, ἔφυγε, καταλιπὼν ἐν ὄρφανίᾳ τὴν προσφιλεστάτην του σύζυγον, τὰς ἀρετὰς τῆς ὁποίας πολλάκις μοὶ ἐξεμυστηρεύθη ἐπ' εὐκαιρίᾳ· ἔφυγε, καταλιπὼν ἐν ὄρφανίᾳ καὶ τὰ δύο πεφιλημένα του τέκνα, ἐπὶ τῶν ὁποίων ὅλας τὰς πατρικὰς αὐτοῦ ἐλπίδας ἐστήριζε καὶ τὰς σπουδὰς των ἐν Γερμανίᾳ παρηκολούθει μὲ ζῆλον καὶ ἀγάπην, ὑπερβαίνουσαν τὸ σὺνηθες πατρικὸν ἐνδιαφέρον, ὑπὲρ τοῦ ἀγαθοῦ μέλλοντος αὐτῶν· ἔφυγε, καταλιπὼν ἐν ὄρφανίᾳ τοὺς προσφιλεῖς του οἰκείους καὶ λοιποὺς συγγενεῖς· ἀλλ' ἅμα καὶ τὸ μέγα πλῆθος τῶν φίλων καὶ γνωρίμων αὐτοῦ. Καὶ εἶναι τόσοι πολλοὶ οἱ εἰλικρινῶς ἀγαπήσαντες τὸν ἀξιαγάπητον Τραϊανόν, ὥστε δυσκόλως θὰ ἠδύνατο ἄλλος τις νὰ συγκρίνη τούτους μὲ τὸν περιωρισμένον κύκλον τῶν ἰδίων φίλων καὶ γνωρίμων. Ὁ Τραϊανὸς Κῶστιτς ἦτο προσφιλὴς εἰς ὑψηλὰς προσωπικότητας τῆς Ἐκκλησίας, τῆς Πολιτείας, τῆς Κρατικῆς Διοικήσεως, τῆς Ἐπιστήμης καὶ μάλιστα οὐ μόνον ἐντός, ἀλλὰ καὶ ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος.

Ὁ Τραϊανὸς Κῶστιτς, Σέρβος τὴν καταγωγὴν, ἡγάπησε τὴν Ἑλλάδα ὡς δευτέραν αὐτοῦ Πατρίδα. Συνδεθεὶς μετὰ Ἑλληνίδος συζύγου, μετὰ τὰς θεολογικὰς του σπουδὰς ἐν Ἀθήναις, ἀπεφάσισε νὰ μείνη τὸν ὑπόλοιπον χρόνον τῆς ζωῆς του ἐν Ἑλλάδι.

* Ἐλέχθη κατὰ τὴν κηδεῖαν τοῦ ἐκλιπόντος, ὁ ὁποῖος ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν διετέλεσεν ὑπεύθυνος ἐπὶ τῆς ὕλης τοῦ Ἐπισήμου Δελτίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Κατὰ τὴν κηδεῖαν προέστη ἡ Α. Μ. ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος μετὰ τοῦ Σεβ. Συνοδικοῦ Συνέδρου Μητροπολίτου Κίτρους κ. Βαρνάβα, παρέστησαν δὲ κατ' αὐτὴν πολλοὶ ἐκ τῶν παρεπιδημούντων Σεβ. Ἀρχιερέων, Ὑπουργοί, Καθηγηταὶ Πανεπιστημίου, Ἀνώτατοι Ἐκκλησιαστικοὶ καὶ Κρατικοὶ Λειτουργοὶ καὶ πλῆθος κόσμου.

Βιογραφικὸν σημείωμα βλέπε εἰς σελ. 315.

Καὶ ὡς ἄριστος πατριώτης, διετήρησε μὲν τὸν δεσμόν πρὸς τὴν γενέτειράν του, μηδέποτε δεχθεὶς τὴν ἀλλαγὴν τῆς Σερβικῆς του ὑπηκοότητος· ἀλλ' ἅμα ὑπηρέτησε τὴν Ἑλλάδα, σῶματι καὶ πνεύματι, ὥστε δυσκόλως θὰ ἠδύνατο τις νὰ μαντεύσῃ τὴν ξενικὴν του προέλευσιν. Ὁ Κῶστιτς δι' αὐτὸ ἀπέβη τὸ ζῶν πρότυπον καὶ ἀληθὲς σύμβολον συνδέσεως δύο ἀδελφῶν ὁμοδόξων Ἐκκλησιῶν, δύο ἱστορικῶν Λαῶν, δύο ἐνδόξων γειτονικῶν Ἐθνῶν, τοῦ Ἑλληνικοῦ καὶ τοῦ Γιουγκοσλαβικοῦ.

2. Φύσει σεμνὸς καὶ ἀπέριττος, ἀπέφευγε τὴν προβολὴν καὶ τὴν ἐπίδειξιν. Ἐργατικός, ὅσον ὀλίγοι. Θετικὸς καὶ ἐχέμυθος, σύμβουλος καὶ φίλος εἰλικρινῆς. Ἀξίος πάσης ἐμπιστοσύνης, εἰς τὸν ὁποῖον ἠδύνατο τις νὰ στηρίζηται ἐν βεβαιότητι καὶ ἀσφαλείᾳ. Ἐνάρετος καὶ πιστός, ὀρθολογικὸς καὶ διακριτικὸς, μετὰ βαθείας κρίσεως καὶ σπανίας ὀξυνοίας καὶ διορατικότητος. Ἐγνώριζε νὰ ἐπιτελῇ τὸ καθήκον του ἐν ἀφοσιώσει, ἐν αὐταπαρνήσει, ἐν ἀνυποχωρήτῳ ὑπομονῇ καὶ ἐπιμονῇ, μέχρις οὔ φέρη τοῦτο εἰς τέλος. Οὐδέποτε προέβαλλέ τι ὡς ἴδιον καὶ ὁμως τὰ πλεῖστα αὐτὸς διενήργει καὶ ἔπραττεν, ἐν ᾧ ἔργῳ ἐτάχθη. Ἦρκει βραχὺς χρόνος γνωριμίας μετὰ τοῦ ἀνδρός, διὰ νὰ ἐλκυσθῇ τις ὑπὸ τῆς ἀπροσποιήτου ἀρετῆς του καὶ τοῦ εὐθέος καὶ εἰλικρινοῦς καὶ ἀκεραίου χαρακτήρος του.

3. Ὅσα καὶ ἂν ἐκθέσω ἐν τῇ περιγραφῇ τῆς ὠραίας μορφῆς τοῦ ἀνδρός, φοβοῦμαι ὅτι θὰ μείνω καὶ πάλιν μακρὰν τῆς ἀληθοῦς σκιαγραφήσεως καὶ ἐξεικονίσεως τῆς ὠραίας καὶ πράγματι ἐναρέτου προσωπικότητός του. Ἐγνώρισα τὸν ἄνδρα καὶ ὡς φοιτητὴν καὶ ὕστερον, ὡς πνευματικὸν συνεργάτην τῶν Ἐκκλησιαστικῶν μας Περιοδικῶν. Ἄλλ' ἀπὸ τριετίας περίπου, ὁ Τραϊανὸς Κῶστιτς ἦτο δι' ἐμὲ ὁ στενὸς συνεργάτης εἰς ὅλα τὰ θέματα τῆς ἐκδόσεως τῶν Ἐκκλησιαστικῶν μας Περιοδικῶν. Δὲν εἶναι ὑπερβολὴ νὰ λεχθῇ, ὅτι ὁ Κῶστιτς ἦτο δι' ἐμὲ οὐχὶ ἀπλῶς συνεργάτης, ἀλλὰ κατὰ πάντα ἀφωσιωμένος σύντροφος καὶ συμβοηθὸς καὶ συν-

εργός καὶ σύμβουλος, εἰς τὸν ὁποῖον ἐστηριζόμην ἐν βεβαιότητι καὶ ἀσφαλείᾳ ἐν τε τῇ ἐκδόσει τῶν Περιοδικῶν καὶ ἐν τῇ καταχωρίσει τῶν ἐνδεικνυομένων ἄρθρων, πολλάκις διορθουμένων, ἵνα μὴ ἐμφανισθῶσι τὰ ἐπίσημα ἐκκλησιαστικὰ φύλλα χωλαίνοντα ποιοτικῶς ἢ ἐντυπωσιάζοντα διὰ κακὴν καὶ ἐσφαλμένην ἐκτύπωσιν. Εἶχον τόσῃν ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν εὐθυκρισίαν, τὴν ἐπιμέλειαν καὶ διακριτικὴν αὐτοῦ ἰκανότητα καὶ σύνεσιν, ὥστε ἐδεχόμην τὴν πᾶσαν εἰσήγησίν του εἰς ὅλα σχεδὸν τὰ θέματα τῶν Περιοδικῶν μας. Οὗτος ὑπῆρξε δι' ἐμέ ὁ ἐμπιστος συγχρόνως φίλος, ὁ ἀναπληρῶν ἐμέ ἐν πᾶσι, τὸ ἀληθὲς alter ego ἐν τῇ Διευθύνσει τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Περιοδικῶν.

4. Εἶναι λοιπὸν ἐπὶ τοσοῦτον μεγαλυτέρα ἡ ἀπώλεια δι' ἐμέ ἐνὸς μεγάλου διὰ μεγάλων προσόντων πεπροικισμένου συνεργάτου καὶ φίλου καὶ ἀντικαταστάτου, ὥστε νὰ θλίβωμαι πλεῖον τῶν ἄλλων, διότι χάνω τοῦτον, στερούμενος ἐνὸς ἐνθέρμου φίλου, ἐμπίστου συνεργάτου καὶ ἀξίου κατὰ πάντα ἀντικαταστάτου.

5. Θρηνῶ λοιπὸν καὶ ὀδύρομαι, πεφιλημένε μου Τραϊανέ, ἐπὶ τῇ ἀδοκίτῳ ἐκδημίᾳ σου. Καὶ δὲν δύναμαι ἀκόμη νὰ πιστεύσω, ὅτι σὺ ὁ τόσον ζωντανὸς καὶ δραστήριος, κεῖσαι νῦν ἄπνους, ἄζωος, ἀκίνητος, σιωπηλὸς ἐνώπιόν μας. Εἰς σὲ ἐπεκρέμαντο αἱ ψυχὰι τῶν οἰκείων σου· τῆς προσφιλοῦς σου συζύγου, τῶν πεφιλημένων σου τέκνων, τῶν ἀγαπώντων σε συγγενῶν σου· τῶν πολυπληθῶν φίλων σου καὶ γνωρίμων· τῶν στενῶν συνεργατῶν καὶ καθ' ἡμέραν συνομιλητῶν σου καὶ συναδέλφων σου. Δὲν λησμονοῦμεν, οὔτε θὰ λησμονήσωμέν ποτέ, ὅτι ἔπεσες δίδων καὶ τὰς τελευταίας σου δυνάμεις ὑπὲρ τῶν Περιοδικῶν μας. Ὀλίγην ὥραν πρὸ τοῦ μοιραίου τέλους σου, ἐτηλεφώνησες εἰς τὰ Περιοδικὰ νὰ ἔλθῃ εἰς ὑπάλληλος νὰ παραλάβῃ τὰ διωρθωμένα δοκίμια. Καὶ μετ' ὀλίγον ἐκοιμήθης! Ἐν εἰρήνῃ, ἐν ἡσυχίᾳ, παραδούς τὸ πνεῦμά σου εἰς τὰς χεῖρας τοῦ παντοδυνάμου Κυρίου, εἰς τὸν Ὅποῖον τόσῃν πίστιν καὶ ἀφοσίωσιν ἐν τῷ βίῳ σου ἐπέδειξας, ἀναδειχθεὶς καὶ ἐνάρετος καὶ θερμοεργὸς τῇ πίστει καὶ ἀκραιφνῆς ὀρθόδοξος καὶ ζηλωτὴς τῆς ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας, ὑποστηρικτὴς τῶν ὀρθοδόξων Ἀληθειῶν γνή-

Ὁ ἀείμνηστος Τραϊανὸς Κῶστις
(17/12/1915—18/5/1970)

σιος, δι' ἐν κυρίως ἐνδιαφερόμενος, ὅπως καταστήσῃ διὰ τῆς γραφίδος μεταλαμπαδευτῆς τῶν ἀρχῶν τῆς ὀρθοδόξου πίστεώς σου.

6. «Ἄλλ' ἐγκόπτει μου τὸ πάθος καὶ τὸ φθέγγεσθαι», ὡς εἶπε καὶ τις τῶν Ἐκκλησιαστικῶν μας Πατέρων· ὄχρεσο, πεφιλημένε μου Τραϊανέ, ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν. Τέτμηται ἡ καρδιά πάντων ἡμῶν, τῶν συγγενῶν, τῶν φίλων, τῶν συνεργατῶν καὶ συμβοηθῶν σου. «Καὶ ῥομφαία διὰ μέσου τῶν κύκλῳ τῆς σεπτῆς σοροῦ σου ἀγαπώντων σε προσώπων ἐλήλυθε· καὶ τὸ ἄλογον θεραπεύσει οὐ λόγος, οὐ παραμύθιον, οὐκ ἐξ ἀνθρώπων, οὐκ ἐξ ἀγγέλου, ἀλλ' ἐκ μόνου τοῦ Θεοῦ, τοῦ οὕτως διαθεμένου τοὺς τῆς ζωῆς ἡμῶν ὄρους. Αὐτὸς γὰρ ἐστί, πεφιλημένε μας Τραϊανέ, ὁ προώρως σε προσλαβόμενος», καὶ ἡμᾶς πάντας ὀρφανούς ἀπὸ σὲ καταστήσας. Ἀσφαλῶς, σὲ ἠγάπησε περισσότερο ἡμῶν. Τὰ Ἐκκλησιαστικὰ Περιοδικὰ «Ἐκκλησία» καὶ «Ἐφημέριος», τὰ ὁποῖα μὲ τόσον ζῆλον καὶ ἀφοσίωσιν, ὡς συντάκτης, ἐξυπηρέτησες, εὐγνωμόνως ἀναπολοῦν τὴν ἱεράν σου μνήμην.

Εἶθε Κύριος ὁ Θεὸς ν' ἀναπαύσῃ τὴν ψυχὴν σου ἐν σκηναῖς δικαίων.

Αἰωνία σου ἡ μνήμη!

ΚΩΝ. Γ. ΜΠΟΝΗΣ
Καθηγητὴς τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν

Η ΧΕΙΡΟΤΟΝΙΑ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΓΟΡΤΥΝΟΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΕΩΣ κ. ΘΕΟΦΙΛΟΥ

Έκ τού υπό τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καταρτισθέντος τριπροσώπου δελτίου πρὸς πλήρωσιν τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως ἡ Αὐτοῦ Ἐξοχότης ὁ Ἄντιβασιλεὺς στρατηγὸς κ. Γ. Ζωϊτάκης προέκρινε τὸν πανοσιολογιώτατον ἀρχιμ. κ. Θεόφιλον Καναβόν, πρωτοσύγκελλον τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Μομβασίας καὶ Σπάρτης.

Τὸ Μέγα Μήνυμα τοῦ ἐψηφισμένου Μητροπολίτου Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως κ. Θεοφίλου ἐγένετο τὴν 14 Μαΐου 1970 ἐν τῷ συνοδικῷ παρεκκλησίῳ καὶ Καθολικῷ τῆς Ἱ. Μονῆς Πετρακῆ.

Τὴν ἐπομένην Κυριακὴν τοῦ Παραλύτου, 17 Μαΐου 1970, ἐτελέσθη μετὰ τῆς καθιερωμένης τάξεως εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸν τῶν Ἀθηνῶν ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου, συμπαραστατουμένου καὶ ὑπὸ ἄλλων μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἡ εἰς ἀρχιερέα χειροτονία τοῦ νέου μητροπολίτου.

Κατ' αὐτὴν ὁ χειροτονούμενος, ἀπαντῶν εἰς προσφώνησιν τοῦ Μακαριωτάτου, εἶπεν ἐν βαθυτάτῃ συγκινήσει τὰ ἑξῆς:

Ἐὰν ἡ συγκίνησις, Μακαριώτατε Δέσποτα, μεταφράζεται κί' ἐκδηλώνεται μὲ δάκρυα μόνο, τότε δὲν κατέχω πηγὲς ἱκανὲς δακρῶν καὶ μάτια τέτοια, ποὺ νὰ γίνουν αὐτὰ κρονοί, νὰ τρέχουν ὀρμητικὸ ποτάμι, ἀνάλογο πρὸς τὴν μεγάλην, πρὸς τὴν ἄφατη, τὴν ἀπεριγράπτη συγκίνησι τῆς μεγάλης, τῆς ὡραίας καὶ φοβερῆς ταύτης στιγμῆς!

Κί' ἂν ἡ εὐγνωμοσύνη κατέχη μιὰ δική της θέσι κάπου στὴν καρδιά καὶ εἶναι ἀνάλογη σὲ πλάτος μὲ τὴ συγκίνησι, τότε, Μακαριώτατε, δὲν φθάνουν μύριες καρδιὲς γιὰ νὰ χωρέσουν τὴ δική μου πρὸς τὸν Πανάγαθο Πατέρα τ' οὐρανοῦ, εὐγνωμοσύνη ἐνός ἀδύνατου, πτωχοῦ καὶ ταπεινοῦ τέκνου, ποὺ τὸ κατέξωσε τῆς πιὸ μεγάλης, τῆς πιὸ ὡραίας, τῆς πιὸ ὕψιλης, τῆς συγχρόνως ὅμως τόσο φοβερῆς αὐτῆς στιγμῆς.

Ὅμως, δὲν ἔχω δύναμι, δὲν ἔχω παράστασι, δὲν ἔχω πλοῦτο λόγον, ἱκανὸ καὶ κατάλληλο, νὰ παραστήσω τὴν ὀφειλή μου πρὸς τὸν Πανάγαθο Θεό, τὴν ἀπροσμέτρητη πρὸς ἐμὲ χάρι, τὴν ἄφατη καὶ τὴν ἄρητη πρὸς ἐμὲ μεγαλωσύνη...

Καὶ θέλω αὐτὴ τὴ στιγμή καὶ τὴν παράστασι καὶ τὴ δύναμι τοῦ λόγου καὶ τὴν ἰκνότητα, γιὰ νὰ δυναθῶ νὰ μεταφράσω τὴν ὀφειλή μου καὶ τὴν εὐγνωμοσύνη μου, τὴ θέρημ καὶ τὴ φλόγα τῆς καρδιάς μου, σὲ πλοῦτο λόγον καὶ νὰ δώσω μ' αὐτόν, νὰ συνθέσω σὲ λόγο, τὰ πλοῦτη τ' οὐρανοῦ καὶ τὰ δῶρα τῆς πρὸς ἐμὲ Χάριτος καὶ νὰ κηρύξω πρὸς τὴν δόξα Αὐτοῦ τὰ θαυμάσιά Του.

Καὶ πῶς!... Μήπως ἔχει κανεὶς τὸ μέτρο τοῦ δώρου τ' οὐρανοῦ, νὰ μετρήσῃ τὸ βάθος καὶ τὸ πλάτος καὶ τὴν τιμὴν ποὺ κάνει σ' ἓνα ταπεινὸ δούλο, ποὺ τὸν ὑπερυνώνει, ποὺ τὸν καθιστᾷ Μυσταγωγό, τῶν Μυστηρίων Του διάκονο, ἐντολοδόχο του, διαχειριστὴ τῆς Χάριτος Του, ὑπὲρ πάντα ἄνθρωπον, ὑπὲρ τοὺς ἄρχοντας τοῦ κόσμου τούτου, ὑπὲρ τοὺς δυνατοὺς τῆς γῆς, ὑπὲρ τοὺς Ἀγγέλους καὶ τοὺς Ἀρχαγγέλους!... Διότι ἡ τιμὴ τοῦ δώρου, γνωρίζομε, ἐνός ὀποιουδήποτε δώρου, εἶναι τόσο μεγάλη, ἐκτός τῆς ἀξίας αὐτοῦ τούτου τοῦ δώρου, ὅσο μεγάλη βλέπομε καὶ τὴν ἀπόστασι, ποὺ χωρίζει τὸν δωροδότη ἀπ' αὐτόν ποὺ τὸ δέχεται, τὸν δωροεδόχο. Καὶ κατέχει, λέμε, τόσο μεγαλύτερη τιμὴ τὸ δῶρο, ὅσο πιὸ μεγάλη δόξα καὶ τιμὴ στολίζει αὐτόν ποὺ δίνει, κί' ὅσο πιὸ μικρὴ καὶ περισσότερο πτωχὴ καὶ ταπεινὴ μορφή θαρροῦμε αὐτόν ποὺ παίρνει. Κί' ἀναλογίζομαι αὐτὴ τὴ στιγμή τὴ μεγαλωσύνη τοῦ Δωροδότη Σωτήρα Χριστοῦ καὶ τὴν ἄφατη δόξα· προσβλέπω καὶ πρὸς τὴ δική μου σάρκινη καὶ ταπεινὴ φύσι καὶ φρίττω.

Ἐκίνησα μιὰ μέρα, ἐδῶ καὶ εἴκοσι ἐπτὰ περίπου χρόνια, μόνος, δίχως ὀδηγὸ κανένα, ἀδύνατος καὶ πτωχός, μ' ἓνα δῶρο μόνο, ξένο κι αὐτὸ (δῶρο τ' οὐρανοῦ), μὲ τὴν πίστι μόνη καὶ μὲ τὸν πόθο, τὴ δίψα καὶ τὴ θέρημ καὶ τὴ φλόγα νὰ γίνω δούλος τοῦ Θεοῦ καὶ πιστὸς διάκονός Του. Ἐκεῖνος ὁ δρόμος, μ' αὐτὴ τὴ φλόγα κίνητρο μ' ἔφερε στὴν πόρτα τοῦ Μοναστηριοῦ. Στὴν εὐλογημένη Μονὴ τῶν Ἁγίων Τεσσαράκοντα Μαρτύρων.

Ἡμῶνα τότε εἴκοσι περίπου χρόνων. Γράμματα τότε δὲν ἤξερα, πέραν ἐκείνων τοῦ Δημοτικοῦ. Μόνον ὅτι ὁ εὐλογημένος ἐκεῖνος πρῶτος δάσκαλός μου, Δρεπανιάς τὸ ὄνομα, μαζὺ μὲ τὰ πρῶτα γράμματα, μοῦ μετέδωσε καὶ τὸν πόθο καὶ τὴ δίψα γιὰ τὴ μάθησι.

Ἐμεῖνα ἐκεῖ ἓνα ὀλόκληρο χρόνο δόκιμος. Ἐνα χρόνο δοκιμάστηκα καὶ μαγεύτηκα σ' αὐτὴ τὴν εὐλογημένη Μονή. Ἐνα χρόνο σ' αὐτὸ τὸ ἐργαστήριον, σ' αὐτὸ τὸ δοκιμαστήριον, σ' αὐτὸ τὸ καμίνι. Ἐνα χρόνο μὲ τὴν ὑπέριστατη ἡδονή, ποὺ νοιώθεισταν ὅταν σ' ἐγγίξῃ ἡ Χάρις καὶ τὴν ἄφατη θλίψη ὅταν ἀπομακρύνεσαι κί' ὅταν δὲν αἰσθάνεσαι τὸ Πεντοδύναμο χέρι τ' οὐρανοῦ στὴ σκληρὴ καὶ πολυμέτωπη μάχη.

Μετὰ τὸ χρόνο καταξιώθηκα διὰ τῶν χειρῶν τοῦ ἀγιωτάτου Γέροντα, Καθηγουμένου Διονυσίου Μηνόπετρα, τοῦ μεγάλου καὶ ἀγγελικοῦ σχήματος. Οὔτε λόγος, οὔτε σκέψις, οὔτε σχέδιο γιὰ γράμματα τότε. Μόνος πόθος ἦτανε κί' ὄνειρο νὰ μάθω γράμματα. Κί' αὐτό, γιὰ νὰ ὑπηρετήσω καὶ μ' αὐτὰ τὸν Κύριο. Ἐνας πόθος ὅμως σὲ χέρι τοῦ Θεοῦ.

Κί' ἔζησα τότε, ναί, τὴ σημαντικώτερη περίοδο

τῆς ζωῆς μου. Μιά περίοδο συγκρούσεων. Μιά περίοδο πολέμου. Ἐχθροὶ καὶ γόρω μου καὶ μέσα μου περισσότεροι. Ἦττα μετὰ τὴν νίκη καὶ νίκη μετὰ τὴν ἦττα. Καὶ παντοῦ τὸ χέρι τοῦ Θεοῦ νὰ μὲ σηκώσῃ μετὰ τὴν ἦττα, νὰ μὲ στηρίξῃ μετὰ τὴν νίκη. Καὶ ἦλθε ἄλλη μέρα μεγάλη, μετὰ τὴν εἰς μοναχὸ κουρά. Τὴν ἔφερε συγκατάβασι θεϊκή. Τὴν 8 Ἀπριλίου 1943 διὰ τῶν χειρῶν τοῦ μακαριστοῦ Μητροπολίτη τότε Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης Κυροῦ Διονυσίου Δάφνου, λαμβάνω, καταξιώνομαι τοῦ πρώτου μεγάλου δι' ἐμὲ βαθμοῦ τοῦ Διακόνου. Ἦτανε γιὰ μένα μιὰ μεγάλη κ' ἀπεριόρατη στιγμή. Τὴν ζήλεσα, ὅτι ν εἶδα τὴν τιμὴ δι' ἄλλον ἀδελφὸ, ὠνειρεύτηκα νὰ τὴ ζήσω, τὴν ἐζήτησα μὲ θέλημα καὶ τὴν ἔλαβα. Δὲν ἦταν ὅπως ἀκουβῶς τὴ ζητοῦσα. Ἦταν κάτι πιὸ πολύ. Ἦτανε φωτεινὴ πολύ. Ἔδινε χαρὰ μεγάλη. Εἶχε μιὰ γεῦσι ἀπ' αὐτὴ πὸν τέσπει καὶ μιὰ φωτοβολὴ ἀπ' αὐτὴ, πὸν φαντάζει ἀνείπωτα.

Μποροῦσα κι ἐγὼ νὰ διακονῶ τώρα ἐμπρὸς στὸ Θυσιαστήριο, ὅπως ὠνειρεύτηκα. Στὰ σημερινὰ συναισθήματα κυριαρχοῦν ἡ συναίσθησι κι ὁ φόβος. Σήμερα λυγίζον τὰ γόνατα. Τότε κυριαρχοῦσε ἡ χαρὰ μόνο, κ' ἔνοιωθα πὸς ἔκανα φτερά. Εἶχα δεχθῆ ἕνα ἀσύγκριτο δῶρο. Ἦτανε γιὰ μένα μιὰ πορφύρα πύρινη. Ἦταν ἀγγελικὸ σχῆμα. Ἦταν ὑπόουρημα θεῖο. Ἄς ἦταν εἰς τὴν πραγματικότητά φρικτὸ καὶ βαρὺ.

Κι ἔμεινα στὴ Μονὴ διακονῶν ὄχι πολύ. Σὲ λίγο φεύγω νὰ ὑπηρετήσω σ' ἕνα Μετόχι τῆς Μονῆς μόνο. Σ' ἕνα Μοναστήρι ἐνδοξὸ ποτε. Στὴ Μονὴ Καστρίου. Ἐκεῖ ἔζησα σκληρὸς ὄρες. Δὲν ἀναφέρωμι σ' αὐτὸ τὸ διακόνημά μου παρὰ γιὰ νὰ σὰς δείξω μόνο τὸ χέρι τοῦ Θεοῦ κ' ἐκεῖ. Ἐποχὴ κατοχῆς, ἀντάρτικα, διωγμοὶ κ' ἐγὼ στὴν ἔρημο μόνος. Ἐκεῖ στὴ μόνωσι, γνώρισα τῆς Παρθένου τὴν ζωντανὴ παρουσία. Ἐκεῖ συνωμίλησα μαζί της κ' ἔκλαψα καὶ στὸ χέρι της ἐναπέθεσα τὴν πᾶσαν ἐλπίδα μου! Ἐκεῖ δοκίμασα τὴν ἄφατη καλωσύνη. Ἐκεῖ βροῖκα σ' αὐτὴ τὴ θεία σκέπη, τὸ φῶς στὸ βαθὺ σκοτάδι καὶ τὴ θαλπωρὴ στὸ χειμῶνα τὸ βαρὺ. Φτωχὸς ἐκεῖ καὶ μόνος καὶ ἔκθετος σὲ κάθε λογῆς κίνδυνο. Κι ὁμως εἶχα τὴ συναίσθησι πὸς κατεῖχα τὰ πάντα. Ἀδύνατος ἦμουν κι ὁμως ἔνοιωθα δυνατὸς πολὺ καὶ πρὸ πάντων δὲν ἔνοιωθα μόνος.

Ἀπὸ τὴ Μονὴ Καστρίου, πὸν παρέμεινα ἕνα χρόνον ὀλόκληρο μαρτυρικά, μὲ καλοῦν νὰ ὑπηρετήσω στρατιώτης. «Θεὲ καὶ Κύριε...» ἦταν ἡ προσευχή μου τότε. Ἐγὼ στρατιώτης; μὲ τὸ ῥάσο; σ' ἕνα στρατόνα; Μοναχὸς στὸν κόσμον μέσα;

Κι ὁμως ἦτανε κι ἐκεῖ τὸ χέρι τοῦ Θεοῦ, τὸ θαυματουργό. Αὐτὸ τὸ χέρι, τὸ σοφὸ καὶ δυνατό. Ἐπρόκειτο πρὸς τὰ ἐκεῖ νὰ κατευθύνῃ, τὰ βήματα ἐνὸς πτωχοῦ μὲν καὶ ταπεινοῦ δούλου, ἐνὸς δικοῦ του ὁμως δούλου καὶ τέκνου. Δὲν ἦταν αὐτὸ ἕνα δύσκολο περιστατικὸ; Νὰ πάω στρατιώτης; Δὲν φαίνεται σὰν μιὰ σκληρὴ δοκιμασία, ἕνας διάκονος καὶ μοναχὸς νὰ βρεθῆ στὸν κόσμον μέσα; καὶ στὸ Στρατό; Χωρὶς κανένα νὰ τὸν προστατέψῃ; Κι ὁμως ἦτανε κι ἐκεῖ τὸ χέρι

τοῦ Θεοῦ. Θεῖα βουλή. Σχέδιο κι ἐκεῖ τ' οὐρανοῦ. Ἐπρεπε νὰ καλέσουν τὴν κλάσι μου, νὰ φύγω μὲ μάτια βουρακωμένα, χωρὶς κανένα, μὲ μόνη δύναμι τὴν ἐλπίδα... καὶ νὰ νικήσω κ' ἐκεῖ μ' Ἐκείνον τὴν ἀσπίδα, γιὰ νὰ μὴ μπορῶ γιὰ τίποτε νὰ καυχῆθῶ. Γιὰ νὰ φαίνεται καθαρὰ πὸς ὅτι κατέχω εἶναι κτῆμα δικό Του. Ἐπρεπε νὰ φύγω στρατιώτης, διότι αὐτὸς ὁ δρόμος θὰ μὲ ἔφερε ἐκεῖ πὸν τὸ σχέδιο τ' οὐρανοῦ εἶχε σημειώσει τὸ Σταθμὸ. Περιοῦσα τὸ δρόμον πὸν χάραξε βουλή θεῖα. Ἐπρεπε νὰ φθάσω στὴν Τρίπολι, φαινομενικὰ μὲν γιὰ νὰ ὑπηρετήσω τὴ θητεία μου ὡς στρατιώτης, πραγματικὰ ὁμως γιὰ ἐκεῖ ἦταν κι ἕνας πνευματικὸς, πὸν θὰ μὲ καθωδηγοῦσε, ὁ Μακαριστὸς Πατέρας, Ἀρχιμανδρίτης Κυροῦ Θεόδωρος Κωτσάκης καὶ ὁ πολυσέβαστος ἔτοιμος νὰ μὲ βοηθήσῃ πάντα, πρωτοσύγκελλος τότε καὶ νῦν Μητροπολίτης Κοζάνης Διονύσιος Ψαριανός. Ἀπὸ ἐκεῖ πῆγα στὴν Κόρινθο. Πρὸς αὐτὴ τὴν κατεύθυνσι τὸ χέρι τοῦ Θεοῦ μὲ καθωδηγοῦσε. Ἐπρεπε στὴν Κόρινθο νὰ τελειώσω τὴ θητεία μου ὡς στρατιώτης, εἰς τὴν πραγματικότητά ὁμως διότι ἐκεῖ ὁ Κύριος ὥρισε νὰ ἔλθω σ' ἐπαφὴ μὲ μιὰ ἄλλη φωτεινὴ μορφή. Μὲ τὸν μετέπειτα Ἀρχιεπίσκοπο Ἀμερικῆς καὶ τότε Μητροπολίτη Κορινθίας Μακαριστὸ Μιχαήλ, γιὰ νὰ γίνῃ προστάτης μου, γιὰ νὰ μὲ τοποθετήσῃ Διάκονο τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ Κορίνθου, γιὰ νὰ μὲ φέρῃ σ' ἐπαφὴ, πιὸ μετὰ, μὲ τὸν Ἅγιο Διευθυντὴ τότε τῆς Σχολῆς Κορίνθου καὶ νῦν πρώην Μητροπολίτην Κυθήρων Κων Κων Μελέτιον. Γιὰ ποιὸ λόγο; Διότι ἐκεῖνος εἶχε τάξει αὐτὴ τὴν ὥρα, κ' αὐτὸν τὸν τόπον, καὶ μ' αὐτὰ τὰ περιστατικὰ καὶ μ' αὐτὰ τὰ πρόσωπα νὰ πάρῃ σάρκα τὸ ὄνειρο. Ἐκεῖ ἔγινε μαθητῆς τῆς Σχολῆς Κορίνθου. Καὶ φοιτῶ σ' αὐτὴ ἑπτὰ ὀλόκληρα χρόνια ἀλησμόνητα. Εἰδωλογημένοι διδάσκαλοι τῆς Σχολῆς τῆς Κορίνθου Μητροπολίτης Κυθήρων Μελέτιος Γαλανόπουλος, Ξενικάκης, Τσιακοῦς, Καρμῆρας, Καχομάνης πὸν μοῦ δώσατε ὅτι ὠραῖο καὶ καλὸ κούβεται μέσα σας. Εἰδωλογημένος κ' ἐκεῖνος πὸν σ' αὐτὴ τὴν πόλι μὲ βάπτισε Κληρικὸν. Ἦταν ἕνας Ἀνθυπολοχαγὸς τοῦ Στρατοῦ, Μητροπολίτης τώρα Γυθείου καὶ Οἰτύλου.

Δὲν βλέπετε, λοιπόν, καὶ σ' αὐτὸ τὸ χέρι τοῦ Θεοῦ; Κλαίγοντας ἄφωνα τὸ Μετόχι τῆς Μονῆς, τὸ Καστρί, χωρὶς νὰ ξέρω πὸς τοῦ Πενάργου Πατέρα τ' οὐρανοῦ βουλή μὲ μετέφερε ἐκεῖ πὸν ὁ Κύριος εἶχε τάξει.

Δὲν ἔχω χρόνον, καὶ δὲν ἔχει ἰδιαιτερο σκοπὸ, ἡ ἐν συνεχείᾳ πορεία, ἀσήμαντη αὐτὴ καθ' ἑαυτὴ, πορεία ἐνὸς ἀσήμου, ἀδύνατου καὶ πτωχοῦ δούλου. Ἀξία παίρνει, διότι μέγας καὶ φωτεινὸς ἦταν Αὐτὸς πὸν χειραγωγοῦσε καὶ προδιέγραφε αὐτὴν τὴ πορεία. Αὐτὸς μ' ἔφερε στὸ Πανεπιστήμιον, γιὰ νὰ δοκιμάσω ἀγαθὰ πνευματικὰ ἄλλων εἰδωλογημένων διδασκάλων, νὰ ὑπηρετήσω Διάκονος στὸ Ναὸ τῆς Ἁγίας Σοφίας Πειραιῶς δέκα χρόνια καὶ πάντα σὲ ἀγώνες ὠραίους καὶ σὲ προσπάθειες ἱερές. Γιὰ νὰ φθάσω τὴν ἄλλη μεγάλη γιὰ μένα μέρα. Τὴν 25 Ιουνίου 1960, διὰ χειρῶν τοῦ πολυσέβαστου Μητροπολίτου Μονεμβα-

σίας και Σπάρτης Κυρίου Κυπριανού, προστάτου μου και ὁδηγοῦ μου, λαμβάνω τὸ δεύτερο βαθμὸ τῆς Ἱεροσύνης.

Τί νὰ θυμηθῶ γιὰ νὰ παραστήσω ὅσο περισσότερο γίνεται πιστὰ τὴν πρὸς ἐμὲ συγκατάβασι τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ; Εἶπα πὼς ξεκίνησα μόνος. Δὲν εἶπα σωστά. Δὲν εἶναι μόνος κανεὶς, ὅταν ἔχη στὸν οὐρανὸ Πανάγαθο και Παντοδύναμο Πατέρα, κ' ὅταν στὸ χωριό, σ' ἓνα κατεστραμμένο σπίτι, προπολημένο ἀπὸ τὸν κατακτητὴ, ἔχει μιὰ μάννα ποὺ προσεύχεται μὲ πίστι και θέρμη, ποὺ ξενοπλένει και ξενοθερίζει γιὰ νὰ μεγαλώσῃ τὰ ἑπτὰ παιδιά της και νὰ μὴν ἐνοχλήσῃ ἐπιβαρύνῃ τὸ ἄλλο της παιδί, ποὺ σπουδάζει και ὑπηρετεῖ τὸν Κύριο. Κι' αὐτά, γιὰ νὰ σὰς δείξω κ' ἐκεῖ τὸ χέρι τοῦ Θεοῦ, τὴ δωρεὰ και τὴ Χάρη.

Και πῆγα στὴ Σπάρτη. Μετὰ τὴν πορεία Σταθμὸς και μετὰ τὸ Σταθμὸ πορεία. Μιὰ πορεία κ' αὐτοῦ δύσκολη. Ἕνας ἀνήφορος, ἓνας Γολγοθᾶς. Και τὶ δρόμος ὅμως, μέγας και ἱερός. Δρόμος ποὺ φτάνει στὸν οὐρανὸ και στὴν ἀθάνατη δόξα δὲν ἔχει πέρασμα: τὸ Γολγοθᾶ; Ἦταν ἓνας δρόμος ὡραίος. Ἐδοκίμασα σ' αὐτὸν και τὴν ἄφατη θλίψι και τὴν ὑπερτάτη ἡδονή. Ἀγωνίστηκα, πάσχισα, πόνεσα, γονάτισα, σηκώθηκα, πέταξα. Γεύτηκα και τὰ χειροκροτήματα και περισσότερο ἐγνώρισα τῆς πίκρας τῆ γεῦσι στὰ χεῖλη πολλές φορές. Ἦταν ποὺ μένανε πάντοτε ἀνοιχτοὶ οἱ οὐρανοὶ σὲ κάθε δοκιμασία, γιατί χωρὶς τὴν ἄωθεν ἀρωγή δὲν θὰ ἦτο δυνατὸ νὰ κρατήσω οὔτε τὸ Σταυρὸ οὔτε τὸ Στεφάνι.

Ποῦ ν' ἀναφερθῶ και τί νὰ παραλείψω;

Κι ἔφτασα σ' αὐτὴ τὴ στιγμή. Μ' ἔφερε κ' ἐδῶ — ἔτσι πάντα γίνεται μὲ τὰ τέκνα του— τὸ χέρι τοῦ Θεοῦ. Συγκατάβασις, θεϊκὴ ἀπροσμέτρητη καλωσύνη. Δὲν ἦταν δὲν εἶναι γιὰ μένα αὐτὴ ἡ στιγμή. Τὸ γνωρίζω. Δὲν ἦταν γιὰ τὴν ἀρετὴ μου. Σοφία και μόρφωσι και δύναμι ὅση πρέπει γι' αὐτὸ τὸ φοβερὸ θρόνο κανεὶς δὲν ἔχει. Δὲν προβάλλω τὴν ἄπειρη μεγαλωσύνη τ' οὐρανοῦ γιὰ μένα. Τὴν προβάλλω, Μακαριώτατε Δέσποτα, γιὰ νὰ δοῦνε ὅσοι δὲν ἔχουν δυνατὴ πίστι. Ὅσοι νέοι στέκονται γύρω χωρὶς τὴ δύναμι ν' ἀκολουθήσουν, γιατί δὲν αἰσθάνονται σοφοὶ και δυνατοί. Γι' αὐτούς, ποὺ νοιώθουν ἀδύναμοι και ταπεινοί. Μήπως και σ' αὐτὴ τὴν ὑπέροχη δική μου στιγμή ἀκουστῆ και γι' αὐτούς ἡ κλῆσι και ἡ κλῆσι. Μήπως τ' ὄνειρό σας πάρει σάρκα γρήγορα, Μακαριώτατε, και δῆτε τὰ νιάτα, τὰ χριστιανικά, νὰ παίρνοννε δύναμι, νὰ νοιώθοννε τὴν καρδιά τους νὰ κτυπάῃ μὲ πίστι και νὰ πλησιάζοννε και νὰ κυκλώσοννε τὰ γυμνὰ Ὀυσιαστήρια!

Γι' αὐτούς και σ' αὐτούς ἀπευθύνω τὸ λόγο σήμερα, αὐτὴ τὴ στιγμή, και γι' αὐτούς προσπάθησα νὰ παραστήσω τὰ θαυμάσια και τὰ σημεῖα πρὸς ἐμὲ τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ.

Και μόνο, ἐπὶ πλέον, ἐπιτρέψατέ μου, αὐτὴ τὴν ἐπίσημη και μεγάλη γιὰ μένα στιγμή, νὰ δοξολογήσω τὸν Ἅγιο Θεό, ὅτι ἐξέβαλέ με εἰς ἀναφυγὴν, ἔπειτα

ἀπὸ σκληρὰν δοκιμασίαν και νὰ εὐχαριστήσω ἐκ βαθέων πρῶτον μὲν Ὑμᾶς, τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν και πάσης Ἑλλάδος Κύριον Κων Ἱερώνυμον, τὴν πηγὴν αὐτῆ τοῦ φωτός ἐν τῇ Ἑλλαδικῇ Ἐκκλησίᾳ, τὴν λαμβάνουσαν τὸ πλοῦσιον αὐτῆς φῶς ἀπὸ τὴν πρῶτην ἐν οὐρανῷ πηγὴν τοῦ Σώματος Χριστοῦ, και πάντα τὰ μέλη τῆς Ἀριστινῆν Ἱεράς Συνόδου, τοὺς προκοίναντάς με διὰ τὴν ὑψηλὴ αὐτῆ θέσι, ὡς και ἅπαντα τὰ περὶ αὐτὸν μέλη τῆς παρουσίας Διακοῦς Ἱεράς Συνόδου, ἔπειτα δὲ και τὴν Αὐτοῦ Ἐξοχότητα τὸν Ἀντιβασιλέα, τὸν ἐκλέξαντά με, και τὸν ἐπὶ τῆς Ἑθνικῆς Παιδείας και Θεοσκευμάτων Ὑπουργόν, τὸν και Πρόεδρον τῆς Ἑθνικῆς Κυβερνήσεως και ἅπασαν τὴν Ἑθνικὴν ἡμῶν Κυβέρνησιν.

Ἀκολουθῶς ἐκ βαθέων νὰ εὐχαριστήσω τὸν πολυσέβαστον Μητροπολίτην Σπάρτης Κύριον Κων Κυπριανόν, ὅστις ἐπὶ δέκα ὀλόκληρα χρόνια μὲ περιέβαλε μὲ τὴν ἀγάπη του και τὴν ἐμπιστοσύνην του μέχρι τέλους. Τὸν Γέροντα Μητροπολίτην πρώην Κυθήρων Κύριον Κων Μελέτιον πρῶτον μὲν ὡς ὑπέροχον διδάσκαλον ἐν τῇ Σχολῇ Κορίνθου και πάντοτε και μέχρι τώρα, και μετὰ ὡς στοργικὸν πατέρα. Τὸν γεμάτο συγκατάβασι Γέροντα, τὸν δίδοντα εἰς τὴν ἡμετέραν ταπεινότητα ἐν τῇ ἀπειρῷ αὐτοῦ συγκατάβασι τὸν κατάλληλον νὰ ὑπηρετήσω και ἀπὸ θέσεως Ἐπισκόπου τὴν Ἐκκλησίαν.

Μνημονεύω, τέλος, αὐτὴ τὴν ἐπίσημη στιγμή τοῦ ὀνόματος τοῦ Ἀειμνήστου Μητροπολίτου Τρίκης και Σταγῶν Κυροῦ Διονυσίου, ὅστις και περὶ τὸ τέλος τοῦ βίου αὐτοῦ περιέβαλέ με μὲ τὴν ἀγάπην του.

Τοῦ Μακαριστοῦ πρώην Μητροπολίτου Σπάρτης Κυροῦ Διονυσίου, ὅστις μὲ ἐχειροτόνησε Διάκονο και τοῦ Γέροντός μου Ἀρχιμανδρίτου Διονυσίου Μηνόπετρα, ὅστις μὲ ἔχειρε μοναχό, ὡς και τοῦ πνευματικοῦ μου μακαριστοῦ Θεοδώρου Κοτσάκη.

Ἐπίσης τέλος μνημονεύω τοῦ ὀνόματος τοῦ Πατρός μου, ὅστις μὲ ἐξέθροψε και ὅστις δὲν ἠξιώθη νὰ χαρῆ τὴν ἡμέρα αὐτῆ.

Και μένει νὰ μοῦ ἐπιτρέψητε τώρα νὰ παρακαλέσω τοὺς ἀδελφούς μου ἐν Χριστῷ Μητροπολίτας, πατέρας και ἀδελφούς και τὰ παριστάμενα πνευματικά μου τέκνα νὰ μοῦ παρασταθοῦν, ἀλλὰ και νὰ μοῦ συμπαρίστανται και εἰς τὸ μέλλον διὰ τῆς προσευχῆς των.

Ἄς ὑψώσουνε τὰ χεῖρια τους μὲ θέρμη και τίς καρδιές τους, κ' ὄχι μόνο αὐτὴ τὴ στιγμή, τὴ φοβερὴ και ἐπίσημη, μὰ και γιὰ πάντα και σ' ὅλη τὴ δύσκολη νέα πορεία μου.

Ἄς μείνουν τὰ χεῖρια τους ἐκεῖ καρφωμένα και νὰ ζητοῦν διὰ τὸν ἀδελφό, τὸ τέκνο και τὸν πατέρα των τὴν ἐξ ὕψους ἀρωγή.

Και ἤδη προσέροχομαι Μακαριώτατε (τῷ φοβερῷ βήματι), ὅπως τύχω διὰ τῶν τιμίων χειρῶν σας, τοῦ τρίτου και τελευταίου βαθμοῦ τῆς Ἱεροσύνης.

Η ΘΕΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΦΥΣΙΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΣΤ'.

Η ΑΓΙΟΤΗΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Εἰς τὸ προηγούμενον ἄρθρον ἡμῶν¹ εἶδομεν, ὅτι ἐν τῇ στρατευομένῃ ἐπὶ τῆς γῆς ὀρατῇ καὶ ἐμπειρικῇ Ἐκκλησίᾳ, τῇ ἀγωνιζομένῃ κατὰ τοῦ κακοῦ καὶ τῆς ἁμαρτίας καὶ πορευομένη ἐν τῇ μακρᾷ καὶ δυσβάτῳ ὁδῷ ἀπὸ τῆς Πεντηκοστῆς μέχρι τῆς δευτέρας Παρουσίας, συνυπάρχουσι μετὰ τῶν ἁγίων καὶ ἁμαρτωλοὶ χριστιανοί, συμφύονται δῆλα δὴ ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτῆς παρὰ τὸν καλὸν σίτον καὶ ζιζάνια (Ματθ. 13,24-30), ἤτοι ἀσθενῆ ἠθικῶς μέλη, χρήζοντα ψυχικῆς ἰατρείας καὶ ἁγιασμοῦ καὶ σωτηρίας διὰ τῆς ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας χορηγουμένης ἁγιαζούσης καὶ σωζούσης θείας χάριτος. Θὰ ἠδύνατο ὅμως νὰ προβληθῇ τὸ ἐρώτημα: πῶς συμβιβάζεται τοῦτο πρὸς τὴν ἀγιότητα τῆς Ἐκκλησίας; Δὲν ἐπηρεάζεται καὶ δὲν παραβλάπτεται ἡ ἀγιότης τῆς Ἐκκλησίας ἐκ τῆς ὑπάρξεως ἐν αὐτῇ καὶ ἁμαρτωλῶν χριστιανῶν; Ἀπαντῶμεν ἀρνητικῶς. Διότι ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἁγία καθ' ἑαυτὴν καὶ καθ' οὐσίαν, ὀντολογικῶς καὶ ἀντικειμενικῶς καὶ ἠθικῶς, οὐδόλως ἐπηρεαζομένη ἐκ τῶν ἀνθρωπίνων ἀδυναμιῶν καὶ πειρασμῶν καὶ ἁμαρτιῶν τῶν μελῶν της, ἅτινα ὡς ἐλεύθερα λογικὰ ὄντα δύνανται νὰ ἁμαρτάνωσι, νὰ μετανοῶσι καὶ νὰ ἀγιάζωνται ἐν τῇ Ἐκκλη-

σίᾳ καὶ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας, ἐπιτυγχάνοντα ἐν αὐτῇ τὴν ἑαυτῶν σωτηρίαν. Πράγματι ἡ ἀγιότης τῆς Ἐκκλησίας, οὕσα ἀπόρροια τῆς ἐνότητος αὐτῆς μετὰ τοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, εἶναι οὐσιαστικῆ ἰδιότης τῆς Ἐκκλησίας, διδασκομένη ὑπὸ τε τῆς Ἁγίας Γραφῆς καὶ ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Παραδόσεως.

Οὕτω πρῶτον ἐν τῇ Ἁγίᾳ Γραφῇ διδάσκεται, ὅτι ὁ μὲν Θεὸς-Πατὴρ «ἠγίασε τὸν Υἱὸν καὶ ἀπέστειλεν εἰς τὸν κόσμον» (Ἰωάν. 10,36) καὶ «ἔχρισεν αὐτὸν Πνεύματι Ἁγίῳ καὶ δυνάμει» (Πράξ. 10,38), ὁ δὲ «ἅγιος παῖς τοῦ Ἰησοῦς» (Πράξ. 4, 27,30), ἀναλαβὼν Ἐκκλησίας σάρκα καὶ ποιήσας αὐτὴν σῶμα ἑαυτοῦ, ἠγίασε τὴν μετ' αὐτοῦ ἐνωθεῖσαν Ἐκκλησίαν, περιποιησάμενος αὐτὴν τῷ ἰδίῳ αἵματι καὶ ἀναδείξας αὐτὴν ἁγίαν καὶ ἁμωμον, ἅτε λύσας τὰ μέλη αὐτῆς «ἐκ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ» (Ἀποκ. 1,5). Διότι τὴν πεπτωκυῖαν μετὰ τοῦ γενάρχου Ἐκκλησίαν τῶν ἐθνῶν κατέστησεν ὁ ἐνανθρωπήσας Σωτὴρ «παρθένον» ἀγνήν καὶ ἁγίαν, καθ' ὅσον ἐκάθαρσε καὶ «ἐνεκαίνισε καὶ ἐπλήρωσεν» αὐτὴν διὰ τῆς χάριτος καὶ τῆς ἀγιότητός του². Πράγματι

2. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, "Ὅτε τῆς Ἐκκλησίας ἔξω εὐρεθεὶς Εὐτρόπιος...6.— Εἰς Ἐφεσ. ὁμιλ. 20,2.— Ἐγκώμιον εἰς Μάξιμον...2. PG 52,402. 62,137,51,227 ἐξ. Γρηγορίου Ναζιανζηνοῦ, Λόγ. 4,67. PG. 35,589.

1. «Ἐκκλησία» 47 (1970) 130-134.

† Ὁ Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως κ. Θεόφιλος

Βιογραφικὸν σημείωμα

Ὁ νέος Μητροπολίτης Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως κ. Θεόφιλος, κατὰ κόσμον Ἀθανάσιος Χρήστου Καναβός, ἐγεννήθη ἐν Κοσμά τῆς Κυνουρίας κατὰ τὸ ἔτος 1921. Εἰργάσθη ὡς υπάλληλος φαρμακείου κατ' ἀρχάς. Ἐκάρη Μοναχὸς τὸν Ἰούνιον τοῦ ἔτους 1942 εἰς τὴν Ἱερὰν Πατριαρχικὴν Μονὴν τῶν Ἁγίων Τεσσαράκοντα Μαρτύρων. Διάκονος ἐχειροτονήθη ὑπὸ τοῦ μακαριστοῦ Μητροπολίτου Σπάρτης κυροῦ Διονυσίου Δάφνου τὴν 18ην Ἀπριλίου 1943 καὶ Πρεσβύτερος ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης κ. Κυπριανοῦ τὴν 25ην Ἰουνίου 1960. Ἀπεφοίτησεν ἐκ τῆς ἐπταταξίου Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς Κορίνθου κατὰ τὸ ἔτος 1955 καὶ ἐκ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κατὰ τὸ ἔτος 1960. Διετέλεσε Διάκονος τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ Κορίνθου ἐπὶ τοῦ ἀοιδίμου Μητροπολίτου Μιχαὴλ καὶ τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίας Σοφίας Πειραιῶς ἐπὶ δεκαετίαν. Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1960 μέχρι τῆς εἰς Ἐπίσκοπον χειροτονίας αὐτοῦ διετέλεσε πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης.

διὰ τῆς ἐξιλαστηρίου ἐπὶ τοῦ σταυροῦ θυσίας του ὁ Λυτρωτῆς ἀγγίασε διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος τὸν λαόν» του (Έβρ. 13,12), ἦτοι τοὺς εἰς αὐτὸν πιστεύοντας— μέλη τοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας, ἀγιάσας «ὕπὲρ αὐτῶν ἑαυτὸν, ἵνα ᾧσι καὶ αὐτοὶ ἡγιασμένοι ἐν ἀληθείᾳ» (Ἰωάν. 17,19), τοιουτοτρόπως δὲ «μῖα προσφορᾶ τετελείωκεν εἰς τὸ διηνεκές τοὺς ἀγιαζόμενους» (Έβρ. 10,14). Ἐντεῦθεν ἡ ἀγιότης τῆς Ἐκκλησίας ἐκπηγάζει ἐκ τῆς ἀγιότητος τοῦ οὐσιωδῶς ἀγίου Ἰησοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ ἐκχέεται εἰς τὰ μέλη τοῦ σώματος αὐτῆς ἐκ τῆς θείας Κεφαλῆς αὐτῆς, οὕτω δὲ ταῦτα καθίστανται (αναὸς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος) (Α' Κορ. 6,19), τὸ ὁποῖον χρησιμεύει ὡς ἐσωτερικὴ ἀρχὴ καὶ πηγὴ ἀκένωτος ἀγιασμοῦ τῆς Ἐκκλησίας καὶ «πηγὴ ὕδατος ἀλλομένου εἰς ζωὴν αἰώνιον» (Ἰωάν. 4,14). Ἡ αἰτία λοιπὸν τῆς ἀγιότητος τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν καθ' ἑκαστον χριστιανῶν ἐγκρίται οὐχὶ ἐν αὐτοῖς, ἀλλ' ἐν τῷ ἀγίῳ Θεῷ, τῷ δομήτορι τῆς Ἐκκλησίας καὶ εἰς αὐτὴν «καλέσαντι κλήσει ἀγία οὐ κατὰ τὰ ἔργα ἡμῶν, ἀλλὰ κατ' ἰδίαν πρόθεσιν καὶ χάριν» (Β' Τιμ. 1,9, πρβλ. καὶ Τίτ. 3,5), καὶ διὰ τοῦτο χαρακτηρίζονται οὗτοι ὡς «κλητοὶ ἅγιοι» (Ρωμ. 1,7. Α' Κορ. 1,2) καὶ «καθαροὶ διὰ τὸν λόγον ὃν ἐλάλησεν αὐτοῖς» (Ἰωάν. 15,3), καθιστάμενοι «ἅγιοι ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ» (Φιλ. 1,1), ὅστις εἶναι ὁ κατ' ἐξοχὴν «ἅγιος τοῦ Θεοῦ» (Μάρκ. 1,24. Λουκ. 4,34), «ὅτι ἐν αὐτῷ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς» (Κολ. 2,9). Ὡς ἐκ τούτου οἱ χριστιανοὶ καλοῦνται ὑπὸ τοῦ ἀποστόλου Παύλου «ἡγιασμένοι ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κλητοὶ ἅγιοι», χαρακτηριζόμενοι ἔκτοτε ἐν τῇ παραδόσει καὶ τῇ ζωῇ τῆς Ἐκκλησίας ὡς «οἱ ἅγιοι», καθ' ὅσον ἐνσωματωθέντες διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸ ἅγιον καὶ μυστικὸν σῶμα τοῦ Χριστοῦ καὶ ἐν τῇ σφαίρᾳ τῆς χάριτος αὐτοῦ ζῶντες, συναποτελοῦσιν «ἔθνος ἅγιον, λαὸν εἰς περιποίησιν..., λαὸν Θεοῦ» ἅγιον, οἰκοδομούμενοι εἰς «οἶκον πνευματικόν, εἰς ἱερᾶτευμα ἅγιον» (Α' Πέτρ. 2,5. 9-10). Ἐπομένως ὁ ἴδιος κατ' οὐσίαν ἅγιος Θεὸς καθιστᾷ τὴν Ἐκκλησίαν του κοινωνὸν καὶ μέτοχον τῆς ἑαυτοῦ χάριτος καὶ ἀγιότητος, «αναὸν» ἢ «οἶκον Θεοῦ» (Α' Κορ. 3,16 ἐξ. Α' Τιμ. 3,15. Έβρ. 3,6. Α' Πέτρ. 4,17) καὶ κοινωνίαν τῶν ἀγίων». Τὰ μέλη αὐτῆς ὅμως καθίστανται ἅγια μόνον κατὰ χάριν καὶ μετοχὴν εἰς τὴν ἀγιότητα τοῦ μόνου κατ' οὐσίαν ἀγίου Ἰησοῦ τοῦ Θεοῦ. Διότι ἡ ἀπόλυτος ἀγιότης ἀνήκει μόνον εἰς τὸν Θεόν, καθ' ὅσον «τῆς ἀγιωσύνης αὐτοῦ οὐκ ἔστι πέρας»³. ἀληθῶς γὰρ εἰς ἅγιος, φύσει ἅγιος· ἡμεῖς δὲ καὶ ἅγιοι, ἀλλ' οὐ φύσει, ἀλλὰ μετοχῇ καὶ ἀσκήσει καὶ εὐχῇ... ἅγιοι καὶ ἡμεῖς Πνεύματος ἀγίου καταξιοθέντες»⁴. Οἱ ἄνθρωποι

λοιπὸν δύνανται νὰ ἀποκτήσωσι σχετικὴν μόνον ἀγιότητα καὶ οὐχὶ ἀπόλυτον τοιαύτην.

Ἐπειτα εἰς τὴν ἀγιότητα τῆς Ἐκκλησίας ἀναφέρεται καὶ ἡ Ἱερὰ Παράδοσις ὁμοφώνως. Οὕτως ἡ ἀρχαιοτάτη Ἐκκλησία ἀπέδιδε τόσον μεγάλην σημασίαν εἰς τὴν ιδιότητα τῆς ἀγιότητος τῆς Ἐκκλησίας, ὥστε ἐνωρὶς συμπεριέλαβεν ἐν τοῖς βαπτιστηρίοις συμβόλοις αὐτῆς τὸ ἄρθρον «πιστεύω εἰς ἁγίαν Ἐκκλησίαν» (credo sanctam Ecclesiam), ὅπερ ἐγένετο βραδύτερον δεκτὸν καὶ ἐν τῷ ἱερῷ Συμβόλῳ Νικαίας-Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἄλλοις ἐκκλησιαστικοῖς συμβόλοις τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Δύσεως⁵, ἐπὶ πλέον δὲ κατέκρινε τοὺς αἰρετικῶς φρονούντας Μοντανιστὰς, Δονατιστὰς καὶ ἄλλους ὁμοίους αἰρετικούς. Ὅμοίως εἰς τὴν ἀγιότητα τῆς Ἐκκλησίας ἀναφέρονται καὶ οἱ ἱεροὶ Πατέρες, ὅπως ὁ Ἐρμᾶς⁶, ὁ Ἰγνάτιος⁷, ὁ Θεόφιλος⁸, ὁ Εἰρηναῖος⁹, ὁ Κλήμης Ἀλεξανδρεὺς¹⁰, ὁ Ὀριγένης¹¹, ὁ Κύριλλος Ἱεροσολύμων¹², αἱ Διαταγαὶ τῶν Ἀποστόλων¹³, ὁ Χρυσόστομος¹⁴, ὁ Θεοδόρητος¹⁵, ὁ Τερτυλλιανός¹⁶, ὁ Κυπριανός¹⁷, ὁ Ἀμβρόσιος¹⁸, ὁ Αὐγουστῖνος¹⁹, ὁ Κύριλλος Ἀλεξανδρείας²⁰, ὁ Μάξιμος Ὁμολογητῆς²¹ καὶ πολλοὶ ἄλλοι Πατέρες²²

ἔλεσαν τὴν Ἐκκλησίαν «ἁγίαν διὰ τὸ ἅγιους εἶναι, ἐξ ὧν συνίσταται, ἀγιασθέντας τῷ παναγίῳ τοῦ Θεοῦ Πνεύματι». (Παρά Ἰω. Καρμίρη, Τὰ δογματικὰ καὶ συμβολικὰ μνημεῖα... τ. Π, σ. 608).

5. Πρβλ. Ἰω. Καρμίρη, μν. ἔ. τ. Π, σ. 40 ἐξ. Η. Lietzmann, Symbole der alten Kirche, Berlin 1935, σ. 7 ἐξ.

6. Ἐρμᾶς, Ποιμὴν, Ὁρασ. 4,1.3.3.3.8. Πρβλ. καὶ Διακλήν 10,5.

7. Ἰγνατίου, Προόμια ἐπιστολῶν πρὸς Τραλ., Ρωμ., Σμυρν. καὶ Ἐφεσ. 9. Πρβλ. καὶ Προόμιον Μαρτυρίου Πολυκάρπου Σμύρνης.

8. Θεοφίλου, Πρὸς Αὐτόλ. 2,14, PG 6, 1076.

9. Εἰρηναίου, Ἐλεγχος...III,24, 1, PG 7,966.

10. Κλήμεντος Ἀλεξανδρέως, Στρωμ. 7,5. 6.14, PG 9, 437. 444. 445. 521, ὡς καὶ 6, 14, στ. 329.

11. Ὀριγένητος, Περὶ προσευχῆς 20, PG 11, 477. Κατὰ Κέλσου I, 26, PG 11, 709.

12. Κυρίλλου Ἱεροσολύμων, Κατ' ἄχ. 18,26. 27. 28. PG 33, 1048. 1049.

13. Διαταγαὶ Ἀποστόλων 2,26, BEΠ 2,34.

14. Ἰωάννου Χρυσόστομου, Εἰς Ψαλμ. 5,2. 83,3, PG 55, 63.601. Εἰς Ἐφεσ. ὁμιλ. 6,1. 20,2, PG 62,44. 137 κ. ἄ.

15. Θεοδορήτου, Εἰς Ἐφεσ. 5,25 ἐξ. PG 82, 548 ἐξ.

16. Τερτυλλιανοῦ, De pudic. 1, PL 2, 981. Adv. Marc. 4,13, PL 2, 387.

17. Κυπριανοῦ, De unit. Eccl. 6, PL 4, 518/9.

18. Ἀμβροσίου, Hexaem. 4,22, PL 14, 212.

19. Αὐγουστίνου, Serm. 214, 11, PL 38, 1071.

20. Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας, Εἰς Ὁσβιδιὸν 17 καὶ Ἀμῶς 9,13-15, PG 71, 592 καὶ 580.

21. Μαξίμου Ὁμολογητοῦ, Πρὸς Θαλάσσιον... 63, PG 90, 665. Μυσταγ. 1, PG 91, 664 ἐξ.

22. Βλέπ. Ἰω. Καρμίρη, μν. ἔ. τ. Π, σ. 40, 44 ἐξ. Ν. Γεωργιόπουλου, Ἡ ἀγιότης τῆς Ἐκκλησίας ἐξ ὀρθοδόξου ἐπόψεως, Ἀθήναι 1967, σ. 64 ἐξ. R. Asting, Die Heiligkeit im Urchristentum, Göttingen 1930. Π.γ. ὁ ἅγιος Ἰγνάτιος διδάσκει, ὅτι ἡ Ἐκκλησία πρέπει νὰ εἶναι «ἁγία», «ἐκλεκτὴ καὶ ἀξιόθεος», «ἡγαπημένη Θεῷ», «θεοπρε-

3. Γρηγορίου Νύσσης, Εἰς ἄσμ. ἄσμ. ὁμιλ. 6, PG 44, 893. Πρβλ. καὶ Κλήμεντος Ἀλεξανδρέως, Στρωμ. 20,6.7. PG 9,280.

4. Κυρίλλου Ἱεροσολύμων, Κατ' ἄχ. 23,19, ἢ Μυσταγ. 5,19, PG 33, 1124. BEΠ 39, 262. Πρβλ. καὶ Ἰωάννου Χρυσόστομου, Εἰς Ἰωάν. ὁμιλ. 14,2, PG 59,93: «Ἡμεῖς γινόμεθα ἅγιοι... ἀπ' αὐτῆς τοῦ Πνεύματος τῆς ἐπιφοιτήσεως ταύτης τυγχάνομεν τῆς δωρεᾶς...». Πρβλ. καὶ εἰς Ρωμ. ὁμιλ. 1,2, PG 60,397. Καὶ κατὰ τὸν Μητροπολίτην Κριτόπουλον, Ὁμολογ. 7, οἱ Πατέρες ἐκά-

μέχρι του Ίωάννου Δαμασκηνού²³. Ἐπὶ τούτοις ἡ ἀγιότης τῆς Ἐκκλησίας ὑμνεῖται καὶ ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Λατρείᾳ καὶ μάλιστα τῇ θείᾳ Λειτουργίᾳ²⁴.

Εἰδικώτερον παρατηροῦμεν, ὅτι ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἀγία ὀντολογικῶς τε καὶ ἠθικῶς. Καὶ πρῶτον εἶναι ἀγία καθ' ἑαυτήν, ἤτοι ὀντολογικῶς καὶ ἀντικειμενικῶς, καθ' ὅσον εἶναι ἅγιον σῶμα ἀγίας κεφαλῆς, οὕσα ἀγία κατὰ τὴν ἑαυτῆς οὐσίαν. Εἶναι ἀγία ἀντικειμενικῶς, καθ' ὅσον ἡ ἀγιότης αὐτῆς εἶναι δωρεὰ τοῦ Θεοῦ, εἶναι αὐτὴ αὐτῆ ἡ χάρις ἐν τῇ κυρία σημασίᾳ τῆς λέξεως. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι θείας ἀρχῆς καὶ προελεύσεως ἅγιον σῶμα, ἔχον κεφαλὴν μὲν τὸν Χριστόν, ψυχὴν δὲ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, οὕτω δὲ εἶναι ἠνωμένη μετὰ τοῦ παναγίου ἐν Τριάδι Θεοῦ. Καθ' ὅσον ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἡ ὑψίστη καὶ προσφιλεστάτη δημιουργία τοῦ παναγίου Πατρὸς διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι, καὶ ἄρα εἶναι «ἐκ τῶν ἄνω» καὶ οὐκ «ἐκ τοῦ κόσμου τούτου» (Ἰωάν. 8,23), ἀνήκουσα ἀποκλειστικῶς τῷ παναγίῳ Θεῷ. Κοινωνοῦσα δὲ τοῦ παναγίου Θεοῦ ἡ Ἐκκλησία, κοινωνεῖ βεβαίως καὶ τῆς ἀγιότητος αὐτοῦ. Τὸ δ' αὐτὸ ἰσχύει καὶ περὶ τῶν καθ' ἕκαστον μελῶν τῆς Ἐκκλησίας. Διὰ τοῦτο (ὁ Χριστὸς ἠγάπησε τὴν Ἐκκλησίαν καὶ ἑαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς, ἵνα αὐτὴν ἀγιάσῃ, καθαρῶς τῷ λουτρῷ τοῦ ὕδατος ἐν ῥήματι, ἵνα παραστήσῃ αὐτὴν ἑαυτῷ ἔνδοξον τὴν Ἐκκλησίαν, μὴ ἔχουσαν σπίλον ἢ ρυτίδα ἢ τι τῶν τοιούτων, ἀλλ' ἵνα ᾖ ἀγία καὶ ἄμωμος) (Ἐφ. 5, 25-27, πρβλ. καὶ Ἀ' Κορ. 6, 11. Ἀ' Θεσ. 4,3). Ὡστε ὁ μόνος ἅγιος Κύριος ἠγάπησε τὴν Ἐκκλησίαν του, μετέχουσαν τῆς θείας ζωῆς του, οὕτω δὲ αὐτὴ εἶναι πνευματικὴ κοινωνία πεπληρωμένη Ἁγίου Πνεύματος, εἶναι αὐτὴ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς. Ἡ Ἐκκλησία ἀγιάζεται διὰ τῆς ἀγιότητος τοῦ Χριστοῦ, τῆς ἑαυτῆς κεφαλῆς, ἐξ ἧς κατέρχεται καὶ διαθέει ὅλον τὸ σῶμα ἡ ἀγιότης τοῦ Θεοῦ, ὅστις κατοικεῖ ἐν αὐτῇ, οὕτω δὲ αὐτὴ ἀποβαί-

νει ναὸς τοῦ παναγίου Θεοῦ²⁵. Ὡς ἐκ τούτου θὰ ἠδύνατο καὶ περὶ τῆς Ἐκκλησίας νὰ λεχθῆ, ὅτι ἐν αὐτῇ (κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς) (Κολ. 2,9). Πράγματι, «ὅτε ἐπεφάνη ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ἡ σωτήριος πᾶσιν ἀνθρώποις... καὶ ἡ σοφία διέλαμψεν», ἡ προϋπάρχουσα («μεμελανωμένη») ἐκ τῆς ἀμαρτίας Ἐκκλησία ἐγένετο «ἀγία καὶ ἄμωμος», μεταβληθεῖσα εἰς «παρθένον ἀγνήν» καὶ «ἐνδοξον», μὴ ἔχουσαν «σπίλον ἢ ρυτίδα ἢ τι τῶν τοιούτων»²⁶, καθ' ὅσον ὁ Λυτρωτὴς διὰ τῆς σαρκώσεως, τῆς σταυρικῆς θυσίας καὶ τῆς ἀναστάσεώς του ἠλευθέρωσε καὶ ἐξήγγισεν αὐτὴν ἀπὸ τοῦ ρύπου τῆς ἀμαρτίας. Οὕτως ἀνεδείχθη ἡ Ἐκκλησία «ὁ τοῦ Χριστοῦ λαός, ἡ ἀγία ποίμνη, τὸ βασιλεῖον ἱεράτευμα»²⁷, ὡς καὶ «ἡ ἀγία μήτηρ πάντων ἡμῶν καὶ ἡ νύμφη τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ μονογενοῦς Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ»²⁸. Ὁ κατ' οὐσίαν δὲ ἅγιος Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ μοναδικὸς «ἅγιος τοῦ Θεοῦ» (Μάρκ. 1,24. Λουκ. 4,34), κατέχων ἐν πάσῃ τῇ πληρότητι τὴν ἀγιότητα καὶ τὴν ἀγιάζουσαν χάριν, μεταδίδει ταύτην καὶ εἰς τὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας του καὶ καθιστᾷ αὐτὰ μέτοχα τῆς ἀγιότητος καὶ τῆς θείας ζωῆς καὶ λαὸν τοῦ Θεοῦ ἅγιον. Ἐπειτα ἀκένωτος πηγὴ ἀγιασμοῦ διὰ τὴν Ἐκκλησίαν εἶναι καὶ τὸ ἐν αὐτῇ οἰκοῦν Ἅγιον Πνεῦμα. Εἶναι τοῦτο ἡ ψυχὴ καὶ ἡ ζωοποιὸς καὶ ζωογόνος δύναμις τῆς Ἐκκλησίας, τὸ δωρούμενον αὐτῇ καὶ τοῖς μέλεσιν αὐτῆς τὴν ὑπερφυσικὴν ζωὴν τῆς ἀγιότητος. Τὸ ἅγιον καὶ ζωοποιὸν Πνεῦμα διαθέει τὸ σῶμα τῆς Ἐκκλησίας, καθὼς ἡ ζωοποιὸς ψυχὴ τὸ ἀνθρώπινον σῶμα, μεταδίδον τὴν θείαν ζωὴν καὶ ἀγιότητα καὶ τὰ θεία χαρίσματα εἰς τὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας. Οἱ ἄνθρωποι «πιστεύσαντες ἐσφραγίσθησαν τῷ Πνεύματι τῆς ἐπαγγελίας τῷ ἁγίῳ, ὃ ἐστὶν ἀρραβὼν τῆς κληρονομίας ἡμῶν, εἰς ἀπολύτρωσιν τῆς περιποιήσεως, εἰς ἔπαινον τῆς δόξης αὐτοῦ» (Ἐφ. 1, 13-14). Καθόλου εἰπεῖν, δὲν εἶναι δυνατὸς ὁ «ἀγιασμός ἄνευ Πνεύ-

πεστάτη καὶ ἀγιοφόρος», ἀποδεικνύουσα ἑαυτὴν διὰ τῶν ἔργων τῆς «ἀξιοθεον, ἀξιοπρεπῆ, ἀξιοάγνον, χριστόνομον, πατρῶνιμον, θεϊαν» (ἐνθ' ἀνωτέρω). Καὶ ὁ Μάξιμος ὁ Ὁμολογητὴς, ἐνθ' ἄν. PG 90, 665, γράφει: «Τοιαύτη δὲ καὶ ἡ τοῦ Θεοῦ πανένδοξος Ἐκκλησία δι' αὐτῶν κατ' ἀλήθειαν τῶν πραγμάτων ὑπάρχουσα πέφυκε κατὰ τοῦ χριστοῦ καθαρωτάτην φύσιν ἀκίβδηλος μὲν, ὡς μὴδὲν ἔχουσα τὸ σύνολον τῶν κατὰ τὴν πίστιν μυστηρίῳ τῆς θεολογίας ἐπίμικτον καὶ ἀλλότριον· καθαρὰ δέ, ὡς τῇ λαμπρότητι τῶν ἀρετῶν διαυγῆς καὶ ἐπίδοξος· ἀμίαντος δέ, ὡς μὴδὲν ῥύπω μολυνομένη παθῶν· ἄχραντος δέ, ὡς πᾶσιν τοῖς πονηροῖς ἀνεπαφός πνεύμασι· μήτε μὴν ταῖς ὕλικαῖς περιστάσεσιν ἰψ' ἑνὶ κακίας μελαινωμένη...».

23. Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ. Ἐκδ. ὀρθ. πίστ. I,8.— Λίβελ. περὶ ὀρθοῦ φρονήματος.— Περὶ αἰρέσε. 403. PG 94,816.1432 777.

24. Πρὸς πολλοὺς ἄλλους πρβλ. τὰς εὐχὰς τῆς Λειτουργίας ὑπὲρ τῶν κατηγουμένων: «ἵνα ὁ Κύριος... ἐνώση αὐτοὺς τῇ ἀγία αὐτοῦ καθολικῇ καὶ ἀποστολικῇ Ἐκκλησίᾳ... ἕνωσον αὐτοὺς τῇ ἀγία σου καθολικῇ καὶ ἀποστολικῇ Ἐκκλησίᾳ»· ἔτι δὲ τὰς εὐχὰς: «ἔτι προσφερομέν σοι τὴν λογικὴν ταύτην λατρείαν ὑπὲρ τῆς οἰκουμένης, ὑπὲρ τῆς ἀγίας, καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας», καὶ «μνήσθητι, Κύριε, τῶν καρποφορούντων καὶ καλλιεργούντων ἐν ταῖς ἀγίαις σου ἐκκλησίαις». (Ἰω. Καρμίρη, αὐτόθι σ. 298, 307).

25. Πρβλ. καὶ Ἰ. Πόποβιτς, Ἄνθρωπος καὶ Θεάνθρωπος, Ἀθήναι 1969, σ. 181/2: «Ἐπειδὴ ὁλος ὁ Χριστὸς εἶναι ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ ὅλη ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἐν αὐτῷ, διὰ τοῦτο ἀκριβῶς αὐτὴ εἶναι «ἐνδοξος, ἀγία καὶ ἄμωμος». Διὰ τὴν καταστήσῃ τοιαύτην αὐτὸς εἰσέφερεν, ἐνεσάρκωσεν εἰς αὐτὴν, ὡς σῶμά του, ὅλην τὴν θεανδρικὴν ὑπόστασιν του, ὅλην τὴν θεανθρωπίνην ζωὴν του καὶ ὅλον τὸ θεανθρώπινον ἔργον του. Εἰς τὴν πλέον καθαρὰν ὕψιν τῆς ἡ Ἐκκλησία εἶναι ὅλη αὐτός, ὁ Θεάνθρωπος Χριστὸς, παρατεινόμενος εἰς ὅλους τοὺς αἰῶνας καὶ εἰς ὅλην τὴν αἰωνιότητα. Διὰ τοῦτο ἡ Ἐκκλησία δὲν ἔχει «σπίλον ἢ ρυτίδα ἢ τι τῶν τοιούτων». Πρόκειται περὶ «μεγάλου μυστηρίου», τοῦ μεγαλυτέρου εἰς ὅλους τοὺς κόσμους μαρ: περὶ τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας...».

26. Βλέπ. Γρηγορίου Νύσσης, Ἐξήγγ. ἡσ. ἄσμ. λόγ. 2. 7. 9. PG 44, 792. 909. 955. Ἰωάννου Χρυσόστομου, Ὅτε τῆς Ἐκκλησίας ἔξω εὐρεθεὶς Εὐτρόπιος... 6, PG 52, 402. — Εἰς Ἐφεσ. ὁμιλ. 20,2, PG 62, 737. — Ἐγκώμ. εἰς Μάξιμον... 2, PG 51, 227 ἐξ. Μ. Ἀθανασίου, Κατὰ Ἀρειανῶν, λόγ. 2, PG 26,289.

27. Γρηγορίου Νύσσης, Ἐγκώμ. εἰς μάρτ. Θεόδωρον, PG 46, 736.

28. Κυρίλλου Ἰεροσολύμων, Κατήχ. 18,26, PG 33,1048.

Η ΕΠΙΚΛΗΣΙΣ ΤΟΥ ΟΝΟΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ

Ἑ π ό Λ Ε Β Ζ Ι Λ Λ Ε

VII

ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ ΚΑΙ Η ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΙΣ

«Τὸ πλήρωμα τοῦ τὰ πάντα ἐν πᾶσι πληρουμένου»
(Ἐφεσ. 1,23).

36. Ἡ χρῆσις τοῦ Ἁγίου Ὄνόματος δὲν φέρει ἐκ νέου μόνον τὴν γνῶσιν τῆς ἐνώσεώς μας μετὰ τοῦ Ἰησοῦ εἰς τὴν σάρκωσίν Του. Τὸ Ὄνομα εἶναι ἐπίσης ἐν ὄργανον, διὰ τοῦ ὁποίου ἠμποροῦμεν νὰ ἐπιτύχωμεν μίαν εὐρυτέραν ἄποψιν τῆς σχέσεως τοῦ Κυρίου μας, πρὸς πάντα ὅσα ὁ Θεὸς ἐδημιούργησε. Τὸ Ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ μᾶς βοηθεῖ νὰ μεταμορφώσωμεν τὸν κόσμον ἐντὸς τοῦ Χριστοῦ (χωρὶς καμμίαν πανθειστικὴν παρανόησιν). Ἐδῶ ὑπάρχει μία ἄλλη πλευρὰ τῆς ἐπικλήσεως τοῦ Ὄνόματος: Εἶναι μία μέθοδος μεταμορφώσεως.

37. Τοιοῦτοτρόπως συμβαίνει ἐν σχέσει πρὸς τὴν φύσιν. Τὸ φυσικὸν σύμπαν ἠμπορεῖ νὰ θεωρηθῆ ὡς ἐργόχειρον τοῦ Δημιουργοῦ: «Κύριος ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν»¹. ἠμπορεῖ νὰ θεωρηθῆ ὡς τὸ

1. Ψαλμ. 133,3.

ματος»²⁹, ἀλλὰ μόνον «Ἁγίῳ Πνεύματι ἀναβλύζει τὰ τῆς χάριτος ρεῖθρα» καὶ «πᾶσα ψυχὴ ζωοῦται καὶ καθάρσει ὑψοῦται, λαμπρύνεται», ἐπὶ πλεόν δὲ καὶ «πᾶσα ἢ κτίσις καινοργεῖται, παλινδρομοῦσα εἰς τὸ πρῶτον», ἐφ' ὅσον τὸ Πνεῦμα εἶναι τὸ «σῶζον καὶ ἀγιαζόν πάντας»³⁰. Γενικῶς οἱ ἱεροὶ Πατέρες διδάσκουσιν, ὅτι, ἀφοῦ ὁ Χριστὸς εἶναι κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας, «πᾶσα δὲ κεφαλὴ τῶ ὑποκειμένου σώματι ὁμοφυῆς ἐστὶ καὶ ὁμοούσιος»³¹, ἄρα καὶ ἡ Ἐκκλησία, ὡς σῶμα τοῦ Χριστοῦ, εἶναι ἅγια, καὶ τὰ μέλη αὐτῆς ἀποβαίνουσιν ἅγια, ὡς ἀδιασπάστως ἠνωμένα μετὰ τῆς ἁγίας Κεφαλῆς καὶ ὡς κοινωνοῦντα τῶν δωρεῶν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

(Συνεχίζεται)

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΡΜΠΗΣ
Καθηγητῆς Πανεπιστημίου

29. Μ. Βασιλείου, Περὶ Ἁγ. Πνεύματος 16, PG 32, 136.

30. Ὁραλόγιον, σ. 576. Παρακλητικὴ, σ. 8. Πεντηκοστάριον, σ. 227. Διὰ τοῦτο ἡ Ἐκκλησία καλεῖ «τὸ πανάγιον Πνεῦμα, τὸ φωτίζον καὶ ἀγιαζόν τὰς ψυχὰς ἡμῶν... ἔλθε καὶ σιγήσωσιν ἐν ἡμῖν καὶ καθάρισον ἡμᾶς ἀπὸ πάσης κηλίδος...» (Πεντηκοστάριον, σ. 208, 209, 210).

31. Γρηγορίου Νύσσης, Περὶ τελειότητος, PG 46, 273.

ὄρατὸν σύμβολον τῆς ἀοράτου θείας ὠραιότητος: «Οἱ οὐρανοὶ διηγοῦνται δόξαν Θεοῦ»³ —«Καταμάθετε τὰ κρῖνα τοῦ ἀγροῦ...»⁴. Καὶ πάντως ὅλα αὐτὰ δὲν εἶναι ἀρκετά. Ἡ δημιουργία δὲν εἶναι στατικὴ. Ἀγωνιζομένη καὶ στεναζούσα κινεῖται πρὸς τὸν Χριστόν, διότι ἐκεῖ εἶναι τὸ πλήρωμα καὶ ὁ σκοπὸς τῆς. «Πᾶσα ἢ κτίσις συστενάζει καὶ συναδίνει»⁴, μέχρις ὅτου «ἢ κτίσις ἐλευθερωθήσεται ἀπὸ τῆς δουλείας τῆς φθορᾶς εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς δόξης τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ»⁵. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ὀνομάζομεν ἄψυχον κόσμον, ὀδηγεῖται ἀπὸ μίαν κίνησιν δοθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ. Τὰ πάντα συνέκλιναν πρὸς τὴν Σάρκωσιν. Τὰ φυσικὰ στοιχεῖα καὶ τὰ προϊόντα τῆς γῆς, βράχος καὶ ξύλον, ὕδωρ καὶ ἔλαιον, σῖτος καὶ οἶνος θὰ ἀποκτοῦσαν μίαν νέαν σημασίαν καὶ θὰ ἐγίνοντο σημεῖα καὶ μέσα τῆς χάριτος. Ὀλόκληρος ἡ δημιουργία μυστηριωδῶς κράζει τὸ Ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ: «Λέγω ὑμῖν ὅτι ἐάν οὗτοι σιωπήσωσιν, οἱ λίθοι κεκραξόνται»⁶. Εἶναι ἡ κραυγὴ αὐτοῦ τοῦ Ὄνόματος, τὸ ὁποῖον οἱ Χριστιανοὶ θὰ ἀκούουσι εἰς τὴν φύσιν. Διὰ τῆς προφορᾶς τοῦ Ὄνόματος τοῦ Ἰησοῦ ἐπὶ τῶν φυσικῶν πραγμάτων, ἐπὶ μᾶς πέτρας ἢ ἐνὸς δένδρου, ἐνὸς καρποῦ ἢ ἐνὸς ἄνθους, ἐπὶ τῆς θαλάσσης ἢ ἐνὸς τοπίου, ἢ ἐπὶ οἰουδήποτε πράγματος, ὁ πιστὸς διαλαλεῖ τὸ μυστικὸν αὐτῶν τῶν πραγμάτων, τὰ ὀδηγεῖ εἰς τὸν προορισμὸν των, δίδει μίαν ἀπάντησιν εἰς τὴν μακρὰν καὶ φαινομενικῶς ἀφώνον ἀναμονήν. «Ἡ γὰρ ἀποκαρδοκία τῆς κτίσεως τὴν ἀποκάλυψιν τῶν υἱῶν τοῦ Θεοῦ ἀπεκδέχεται»⁷. Θὰ λέγωμεν τὸ Ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ ἐν ἐνότητι πρὸς ὅλην τὴν δημιουργίαν: «... ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ πᾶν γόνυ κάμψη ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων»⁸.

38. Ὁ ζωικὸς κόσμος ἠμπορεῖ ἐπίσης νὰ μεταμορφωθῆ ἀπὸ ἡμᾶς. Ὄταν ὁ Ἰησοῦς παρέμεινε τεσσαράκοντα ἡμέρας εἰς τὴν ἔρημον, «ἦν μετὰ τῶν θηρίων»⁹. Δὲν γνωρίζομεν τί συνέβη τότε, ἀλλ' ἠμποροῦμεν νὰ εἴμεθα βέβαιοι ὅτι καμμία ζῶσα ὑπαρξὶς δὲν ἔμεινεν ἀνέπαφος ἀπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ Ἰησοῦ. Ὁ Ἰησοῦς ὁ ἴδιος εἶπε περὶ τῶν στρουθίων ὅτι «καὶ ἐν ἐξ αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἐπιτελησμένον ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ»¹⁰. Ὁμοιάζομεν πρὸς τὸν Ἀδάμ, ὅταν θὰ ἔδιδε ὀνόματα πρὸς ὅλα τὰ ζῶα. «Καὶ ἐπλατεν ὁ Θεὸς ἐτι

2. Ψαλμ. 18,1.

3. Ματθ. 6,28.

4. Ρωμ. 8,22.

5. Ρωμ. 8,21.

6. Λουκ. 19,40.

7. Ρωμ. 8,19.

8. Φιλιπ. 2,10.

9. Μάρκ. 1,13.

10. Λουκ. 12,6.

ἐκ τῆς γῆς πάντα τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ καὶ πάντα τὰ πετεινά τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἤγαγεν αὐτὰ πρὸς τὸν Ἀδάμ, ἰδεῖν τὴν καλῆσιν αὐτῶν»¹¹. Οἱ ἐπιστήμονες ὀνομάζουν τὰ ζῶα ὅπως τοὺς ταιριάζει. Ὅσον ἀφορᾷ εἰς ἡμᾶς, ἐὰν ἐπικαλούμεθα τὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ ἐπὶ τῶν ζώων, ἐπιστρέφουμεν εἰς αὐτὰ τὴν πρώτην των ἀξίαν, τὴν ὁποῖαν τόσον εὐκόλως λησμονοῦμεν, τὴν ἀξίαν τῶν ζώντων ὄντων, τὰ ὁποῖα ἐδημιουργήθησαν καὶ ἀπολαμβάνουν τῆς προνοίας τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ Ἰησοῦ καὶ διὰ τὸν Ἰησοῦν: «Τοῦτο ὄνομα αὐτῶν»¹².

39. Κυρίως ἐν σχέσει πρὸς τοὺς ἀνθρώπους ἠμποροῦμεν νὰ ἐξασκῆσωμεν μίαν ὑπηρεσίαν μεταμορφώσεως. Ὁ ἀναστάς Χριστὸς ἐνεφανίσθη ἀρκετάς φορὰς ὑπὸ μίαν μορφήν, ἡ ὁποία δὲν ἦτο ἐκείνη ἡ μία, ὑπὸ τὴν ὁποῖαν οἱ Μαθηταὶ τὸν ἐγνώρισαν: «...ἐφανερῶθη ἐν ἐτέρᾳ μορφῇ»¹³. Ὑπὸ τὴν μορφήν ἐνὸς ταξιδιώτου πρὸς Ἐμμαοῦς, ἡ ἐνὸς κηπουροῦ πλησίον τοῦ μνήματος, ἡ ἐνὸς ξένου ἱσταμένου εἰς τὴν ἀκτὴν τῆς λίμνης. Κάθε φορὰν ἦτο ὑπὸ τὴν μορφήν ἐνὸς συνηθισμένου ἀνθρώπου, ὡσαν αὐτοὺς τοὺς ὁποῖους ἠμποροῦμεν νὰ συναντήσωμεν εἰς τὴν καθημερινὴν ζωὴν. Ὁ Ἰησοῦς τοιοῦτοτρόπως παρουσίασε μίαν σπουδαίαν μορφήν τῆς παρουσίας Του μεταξὺ μας — τὴν παρουσίαν Του ἐν τῷ ἀνθρώπῳ. Τοιοῦτοτρόπως συνεπλήρωσε ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἐδίδασκε: «Ἐπίεισα καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδίψησα καὶ ἐποτίσατέ με... γυμνὸς ἤμην καὶ περιεβάλετέ με, ἡσθένησα καὶ ἐπεσκέψασθέ με, ἐν φυλακῇ ἤμην καὶ ἤλθετε πρὸς με... Ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε»¹⁴. Ὁ Ἰησοῦς παρουσιάζεται τώρα εἰς ἡμᾶς ὑπὸ τὰ χαρακτηριστικὰ τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν γυναικῶν. Πράγματι αὐτὴ ἡ ἀνθρωπίνη μορφή εἶναι τώρα ἡ μόνη, ὑπὸ τὴν ὁποῖαν ὁ καθεὶς ἠμπορεῖ, εἰς τὴν σκέψιν, ὅποτεδῆποτε καὶ ὅπουδῆποτε, νὰ ἴδῃ τὴν Μορφήν τοῦ Κυρίου μας. Οἱ ἄνθρωποι σήμερον σκέπτονται ὡς πραγματισταί· δὲν ζοῦν μὲ ἀφρημένα πράγματα καὶ φαντάσματα· καὶ ὅταν οἱ Ἅγιοι καὶ οἱ Μυστικοὶ ἔρχονται καὶ τοὺς λέγουν: «ἐωράκαμεν τὸν Κύριον», ἀπαντοῦν μετὰ τοῦ Θωμᾶ: «ἐὰν μή... βάλω τὸν δάκτυλόν μου εἰς τὸν τύπον τῶν ἥλων, καὶ βάλω τὴν χεῖρα μου εἰς τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, οὐ μὴ πιστεύσω»¹⁵. Ὁ Ἰησοῦς δέχεται αὐτὴν τὴν πρόκλησιν. Ἐπιτρέπει νὰ τὸν ἴδουν καὶ νὰ τὸν ψηλαφήσουν καὶ νὰ τοῦ ὁμιλήσουν εἰς τὸ πρόσωπον ἄλλων τῶν ἀνθρωπίνων ἀδελφῶν του. Εἰς ἡμᾶς, ὅπως εἰς τὸν Θωμᾶν, λέγει: «Φέρε τὴν χεῖρα σου καὶ βάλε εἰς τὴν πλευρὰν μου, καὶ μὴ γίνου ἄπιστος, ἀλλὰ πιστός»¹⁶.

Ὁ Ἰησοῦς μᾶς δεικνύει τοὺς πτωχοὺς, τοὺς ἀσθενεῖς τοὺς ἁμαρτωλοὺς καὶ γενικῶς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους καὶ μᾶς λέγει: «Ἴδετε τὰς χεῖράς μου καὶ τοὺς πόδας μου... ψηλαφήσατέ με καὶ ἴδετε, ὅτι πνεῦμα σάρκα καὶ ὀστέα οὐκ ἔχει, καθὼς ἐμὲ θεωρεῖτε ἔχοντα»¹⁷. Οἱ ἄνδρες καὶ αἱ γυναῖκες εἶναι ἡ σὰρξ καὶ τὰ ὀστέα, αἱ χεῖρες καὶ οἱ πόδες, ἡ τρυπηθεῖσα πλευρὰ τοῦ Χριστοῦ — τὸ μυστικὸν Του Σῶμα. Μέσω αὐτῶν ἠμποροῦμεν νὰ λάβωμεν πείραν τῆς πραγματικότητος τῆς ἀναστάσεως καὶ τῆς πραγματικῆς παρουσίας (καίτοι χωρὶς σύγχυσιν τῆς οὐσίας) τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. Ἐὰν δὲν τὸν βλέπωμεν, αὐτὸ ὀφείλεται εἰς τὴν ὀλιγοπιστίαν καὶ σκληροκαρδίαν μας: «Οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἐκρατοῦντο τοῦ μὴ ἐπιγῶναι αὐτόν»¹⁸. Τώρα τὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ εἶναι ἐν συγκεκριμένον καὶ ἰσχυρόν μέσον μεταμορφώσεως τῶν ἀνθρώπων εἰς τὴν κρυμμένην, ἐσωτάτην, μυχιαϊκότητα πραγματικότητος. Θὰ προσεγγίζωμεν ὅλους τοὺς ἄνδρας καὶ τὰς γυναῖκας — εἰς τὸν δρόμον, τὸ κατὰστημα, τὸ γραφεῖον, τὸ ἐργοστάσιον, τὸ λεωφορεῖον, εἰς τὴν «οὐρανὸν» τῶν ἀνθρώπων πού περιμένουν, καὶ ἰδίως ἐκεῖνους οἱ ὁποῖοι φαίνονται ἐνοχλητικοὶ καὶ ἀντιπαθητικοὶ — μὲ τὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ εἰς τὴν καρδίαν καὶ τὰ χεῖλη μας. Θὰ προφέρωμεν τὸ ὄνομά Του ἐπ' αὐτῶν, διότι τὸ πραγματικὸν τῶν ὀνομα εἶναι τὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ. Ὁνόμασέ τους μὲ τὸ ὄνομά Του, ἐντὸς τοῦ ὀνόματος Του, μὲ πνεῦμα λατρείας, ἀφιερώσεως καὶ ὑπηρεσίας. Λατρεύσατε τὸν Χριστὸν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτῶν, ὑπηρετήσατε τὸν Χριστὸν εἰς τὸ πρόσωπόν των. Εἰς πολλοὺς ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς ἄνδρας καὶ τὰς γυναῖκας — εἰς τοὺς κακοὺς, εἰς τοὺς ἐγκληματίας — ὁ Ἰησοῦς εἶναι φυλακισμένος. Ἐλευθερώσατέ τον διὰ τῆς σωπηλῆς ἀναγνωρίσεως καὶ τῆς λατρείας Αὐτοῦ ἐν αὐτοῖς. Ἐὰν βαδίζωμεν ἐντὸς τοῦ κόσμου μὲ αὐτὴν τὴν νέαν θεώρησιν, λέγοντες («Ἰησοῦ») ἐπὶ παντὸς ἀνθρώπου, βλέποντες τὸν Ἰησοῦν εἰς κάθε ἀνθρώπον, ὁ καθεὶς θὰ μετασχηματισθῇ καὶ θὰ μεταμορφωθῇ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μας. Ὅσον περισσότερον εἴμεθα ἔτοιμοι νὰ προσφέρωμεν ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν μας εἰς τοὺς ἀνθρώπους, τόσον περισσότερον ἡ νέα θεώρησις θὰ εἶναι καθαρὰ καὶ ζωντανή. Ἡ θεώρησις δὲν ἠμπορεῖ νὰ διαχωρισθῇ ἀπὸ τὸ δῶρον. Δικαίως ὁ Ἰακώβ εἶπε πρὸς τὸν Ἡσαῦ, ὅταν συνεφιλιώθησαν: «Εἰ εὔρον χάριν ἐναντίον σου, δέξαι τὰ δῶρα διὰ τῶν ἐμῶν χειρῶν· ἐνεκεν τούτου εἶδον τὸ πρόσωπόν σου, ὡς ἦν τις ἴδιος πρόσωπον Θεοῦ»¹⁹.

11. Γενεσ. 2,19.

12. αὐτόθι.

13. Μάρκ. 16,12.

14. Μκ-θ. 25,35-36,40.

15. Ἰωάν. 20,25.

16. Ἰωάν. 20,27.

(Συνεχίζεται) Μετάφρ. Πρωτοπρ. Κων. Φούσκα, Δ.Θ. καὶ Φ.

17. Λουκ. 24,39.

18. Λουκ. 24,16.

19. Γεν. 33,10.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Τραϊανὸς Κῶστις (†).

Ἡ αἰφνυδία πρὸς Κύριον ἐκδημία τοῦ ἐκλεκτοῦ συντάκτου τοῦ ἐπισήμου τούτου Δελτίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος θεολόγου Τραϊανοῦ Κῶστις ἐλύπησε βαθύτατα πάντας τοὺς γνωρίσαντας αὐτὸν καὶ ιδιαίτερα πάντας τοὺς μετ' αὐτοῦ καθ' οἰονδήποτε τρόπον συνεργασθέντας.

Ὁ ἀείμνηστος Κῶστις, περὶ τοῦ ὁποῖου γίνεται ἐκτενέστερος λόγος εἰς ἑτέραν σελίδα τοῦ παρόντος φύλλου, κατεγόμενος ἐκ Σερβίας, ἐσπούδασεν ἐν Ἀθήναις καὶ ἔλαβε τὸ πτυχίον του ἐκ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς μετὰ τοῦ βαθμοῦ («Ἀριστα»). Νυμφευθεὶς ἑλληνίδα καὶ ζήσας μονίμως ἐν Ἑλλάδι ἀναμφιβόλως ὑπερέβαλε πολλοὺς Ἕλληνας εἰς τὸ ἔργον τῆς προσφορᾶς πολυτίμων ὑπηρεσιῶν τόσο πρὸς τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος, ὅπερ ὑπερηγάπησεν, ὅσον καὶ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, συμβαλλόμενος τὰ μέγιστα εἰς τὴν σύσφιγξιν τῶν ἀδελφικῶν σχέσεων αὐτῆς μετὰ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Σερβίας καὶ τῶν λοιπῶν Σλαβικῶν Ἐκκλησιῶν, τῶν ὁποῖων τὴν πνευματικὴν ζωὴν καὶ δρᾶσιν ἀνελλιπῶς παρουσίαζεν ἀπὸ τῶν στηλῶν τοῦ παρόντος περιοδικοῦ.

Τὸ ἐξαιρετικὸν ἦθος, ἡ ταπεινοφροσύνη, ἡ εὐγένεια καὶ ἡ πρὸς τὸ καθῆκον προσήλωσις τοῦ ἀειμνήστου Κῶστις, ὅστις μετεκλήθη εἰς τὰ οὐράνια σκηνώματα, θὰ διατηροῦν ἄσβεστον τὴν ἀνάμνησίν του ἐν ταῖς ψυχαῖς πάντων τῶν φίλων καὶ συνεργατῶν του.

Εἶθε ὁ Κύριος νὰ τάξῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν σκηναῖς δικαίων, νὰ παρηγορήσῃ τὴν σύζυγον καὶ τὰ λοιπὰ μέλη τῆς ἐκλεκτῆς οἰκογενείας του καὶ νὰ καλύψῃ τὸ μέγα κενόν, ὅπερ ἐδημιούργησεν ὁ πρόωρος ἀφ' ἡμῶν χωρισμὸς αὐτοῦ.

«Κῶδιξ ἐκκλησιαστικῶν ὑπαλλήλων».

Ὁ ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ψηφισθεὶς καὶ δημοσιευθεὶς εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως ὑπ' ἀρ. 9 Κανονισμὸς «περὶ καταστάσεως τοῦ Προσωπικοῦ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» ἀποτελεῖ σημαντικὸν σταθμὸν εἰς τὴν Ἱστορίαν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, διότι διὰ πρώτην φορὰν παρουσιάζει ἕνα «Κῶδικα Ἐκκλησιαστικῶν Ὑπαλλήλων».

Διὰ τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος Κανονισμοῦ ἐπιδιώκεται:

α') ἡ ἐξασφάλισις ἐνόητος κανονιστικῆς ρυθμίσεως τῆς καταστάσεως καὶ ἐξελέξεως τοῦ ἐμμίσθου προσωπικοῦ τῶν Νομικῶν Προσώπων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, μετὰ ἐλαστικότητος προσαρμογῆς πρὸς τὰς ἰδιομορφίας ἐκάστου ἢ κατηγορίας τούτων· β') ἡ ἐπίτευξις τῆς ἀναλογικῆς ἰσότητος εἰς τὴν πρόσληψιν καὶ εἰς τοὺς ὅρους ὑπηρεσίας τοῦ προσωπικοῦ τῶν Νομικῶν Προσώπων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, διὰ τῆς ἀξιολογήσεως τῶν θέσεων καὶ τῶν συναφῶν ἀρχῶν καὶ γ') ἡ καθιέρωσις κριτηρίων καὶ κινήτρων μειζονος ἀποδόσεως τοῦ τε ἐμμίσθου καὶ ἀμμίσθου προσωπικοῦ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ὅθεν, ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ Κανονισμοῦ τούτου θὰ συντελέσῃ καὶ αὐτῇ, ὥστε νὰ ἴδωμεν τὴν ἀπὸ πάσης ἀπόψεως ἀνύψωσιν τῆς στάθμης τῶν διακονούντων εἰς τὰς διαφόρους ἐκκλησιαστικὰς ὑπηρεσίας.

Θὰ ὑπομνησκούν ἐσαεὶ.

Ἡ Ἐκκλησία ἀπευθύνει ἔπαιων καὶ συγχαρητήρια εἰς τὴν Ὑπηρεσίαν Φιλοτελισμοῦ τῶν Ἑλληνικῶν Ταχυδρομείων διὰ τὴν ὑπ' αὐτῆς ἐκτύπωσιν καὶ κυκλοφορίαν σειρᾶς γραμματοσήμων τῶν «Ἑλλήνων Ἱεροποστόλων τῶν Σλάβων Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου». Τὰ λίαν καλλιτεχνικὰ πολύχρωμα γραμματόσημα ταῦτα παρουσιάζουν ἔνθεν μὲν τὸ γνωστὸν ψηφιδωτὸν τοῦ Ἀγ. Δημητρίου Θεσσαλονίκης, ὅπερ παρουσιάζει τὸν Ἀγιον Δημήτριον ἐν μέσῳ τῶν τιθεμένων ὑπὸ τὴν προστασίαν αὐτοῦ δύο ἀδελφῶν Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου, ἐξεικονιζομένους ὡς μικρῶν παιδίων, ἐτέρωθεν δὲ μικρογραφίαν ἐκ ρωσικοῦ χειρογράφου τοῦ ἰδ' αἰῶνος, παριστῶσαν τοὺς ἀδελφοὺς Κύριλλον καὶ Μεθόδιον, μεταφράζοντας τὴν Ἀγίαν Γραφήν εἰς τὴν σλαβικὴν γλῶσσαν, τρίτον δὲ τοιχογραφίαν τοῦ ἰβ' αἰῶνος ἐκ τοῦ ναοῦ Ἁγ. Σοφίας Κιέβου, παρουσιάζουσαν τὸν αὐτοκράτορα Μιχαὴλ Γ', δίδοντα εἰς τοὺς ἐκατέρωθεν αὐτοῦ καθημένους δύο ἀδελφοὺς ἐντολήν, ὅπως μεταβοῦν εἰς τὴν Μοραβίαν πρὸς διάδοσιν τοῦ Χριστιανισμοῦ.

Ἡ ἐκτύπωσις τῶν θευμασιῶν τούτων γραμματοσήμων, ἅτινα μέχρι τῶν περῶτων τῆς Οἰκουμένης θὰ ὑπομνησκούν ἐσαεὶ τὸ ἔργον τῶν δύο Ἑλλήνων Ἱεροποστόλων, δημιουργεῖ τὴν βεβαιότητα, ὅτι τὰ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἱερά Σύνοδος

— Ἡ Ἱερά Σύνοδος κατὰ τὴν συνεδρίαν αὐτῆς τῆς 16ης Μαΐου ἐ. ἔτους κατήρτισε τὸ τριπρόσωπον Δελτίον διὰ τὴν πλήρωσιν τῆς χηρευοῦσης Ἱερᾶς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν, ἀπαρτισθὲν ἐκ τῶν Ἀρχιμανδριτῶν: 1) Σεραφεῖμ Στεφάνου, Ἱεροκήρυκος-καθηγητοῦ τοῦ Ἀνωτέρου Ἱερατικοῦ Φροντιστηρίου Τήνου, 2) Νικοδήμου Ἀναγνώστου, Πρωτοσυγκέλλου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μυτιλήνης καὶ 3) Ἱεροθέου Κατσάνου, Πρωτοσυγκέλλου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας.

Ἐκ τούτων ἡ Αὐτοῦ Ἐξοχότης ὁ Ἀντιβασιλεὺς στρατηγὸς κ. Γ. Ζωϊτάκης, προτάσει τοῦ Ὑπουργοῦ Ἑθνικῆς Παιδείας καὶ Ὀρθοσκευμάτων, προέκρινε τὸν πανοσ. ἀρχιμ. Σεραφεῖμ Στεφάνου, τοῦ ὁποῖου τὸ Μέγα Μήνυμα ἐγένετο τὴν 20 Μαΐου ἐν τῷ συνοδικῷ παρεκκλησίῳ καὶ Κρατικῷ τῆς Ἱ. Μονῆς Πετράκης.

— Πρὸς τὴν οἰκογένειαν τοῦ αἰφνιδίως μεταστάντος συντάκτου τῆς «Ἐκκλησίας» Τραϊανοῦ Κώστιτς ἡ Ἱερά Σύνοδος ἀπηύθυνε θερμὸν συλλυπητήριον ἔγγραφον.

Ἑλληνικὰ Ταχδρομεῖα δι' ἐκδόσεως εἰδικῶν σειρῶν γραμματοσήμων εἶναι δυνατόν νὰ συντελέσουν τὰ μέγιστα εἰς τὴν προβολὴν τῶν πνευτῶν εἰδῶν ἀνεκτιμήτων θησαυρῶν τῆς ἑλληνορθοδόξου παραδόσεως.

Δὲν πρέπει νὰ ἐπαναληφθοῦν.

Ἡ κατὰ τὴν Κυριακὴν, 17ην Μαΐου, διενεργηθεῖσα ἐξόρμησις τῶν μαθητῶν καὶ μαθητριῶν, τῶν Προσκόπων, Ὀδηγῶν καὶ Ἀλκιμῶν διὰ τὴν «μάχην τῆς καθαριότητος» τῶν ὁδῶν, ἀλσῶν, ἀκτῶν κ.λπ. ἦτο μὲν ἀξιόπαινος αὐτῇ καθ' ἑαυτήν, ἀλλὰ συνεδέθη μετ' ἀτόπων τιῶν, τὰ ὁποῖα δὲν πρέπει νὰ ἐπαναληφθοῦν.

Ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἐξόρμησις συνέπιπτε πρὸς τὸν χρόνον τοῦ Ἐκκλησιασμοῦ τῆς Κυριακῆς καὶ ἐδυσκόλευσε τὴν ἐπίσημον λήξιν τῶν μαθημάτων τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων, ἧτις ἐματαιώθη ἐν πολλοῖς ἢ κατέστη ὅλως ὑποτυπώδης καὶ σκιώδης. Ἐπὶ πλέον, δὲν ἐλήφθη πρόνοια, ἵνα ἀποφευχθοῦν ἐκδηλώσεις, προκληθεῖσαι ἐκ τοῦ γεγονότος, ὅτι μαθηταὶ καὶ μαθήτριαι ἐστάλησαν πρὸς καθαρισμὸν περιοχῶν, βριθοσῶν ἐξ ἀντικειμένων συνδεομένων μετ' ἡμῶν καὶ τὴν ἀμαρτίαν.

Ἱερά Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος κατὰ τὸ χρονικὸν διάστημα ἀπὸ 6 μέχρι 20 Μαΐου ἐ. ἔτους:

Ἐλειτούργησε τὴν 9ην Μαΐου εἰς τὸν Ἱ. Ναὸν Ἀγίου Χριστοφόρου ἐν Ἀγρινίῳ.

— Τὴν 13ην Μαΐου εἰς τὸν Ἱ. Ναὸν Ἀγίας Γλυκερίας.

— Τὴν 14ην Μαΐου εἰς τὸν Ἱ. Ναὸν Ἀγ. Θεράποντος.

Ἐχοροστάτησε τὴν 8ην Μαΐου εἰς τὸν Ἑσπερινὸν τοῦ Ἀγίου Χριστοφόρου ἐν Ἀγρινίῳ.

— Τὴν 20ην Μαΐου τοῦ εἰς τὸν Ἱ. Ναὸν Ἀσωμάτων τῆς Ἱ. Μονῆς Πετράκης τελεσθέντος μηνύματος τοῦ Θεοφιλεστάτου ἐψηφισμένου Μητροπολίτου Τρίκκης καὶ Σταγῶν κ. Σεραφεῖμ.

— Τὴν αὐτὴν ἡμέραν κατὰ τὸν Ἑσπερινὸν εἰς τὸν ἱερὸν Ναὸν Ἀγίου Κων/νου Ἡλιουπόλεως.

— Παρέθεσε τὴν 14ην Μαΐου γεῦμα εἰς τὰ μέλη τῆς ΔΙΣ, εἰς ὃ παρεκάθησαν ἡ Α.Ε. ὁ Ὑφυπουργὸς Ἑθνικῆς Παιδείας καὶ Ὀρθοσκευμάτων κ. Νικήτας Σιώρης καὶ ὁ Γεν. Διευθυντὴς Ὀρθοσκευμάτων κ. Κωνστ. Κούρκουλας.

Πρόεστη τὴν 10ην Μαΐου τῆς εἰς τὸν Μητροπολι

Ἡ ἐξωτερικὴ καθαριότης εἶναι ἀρίστη καὶ ἀπαραίτητος, ἀλλὰ ποτὲ δὲν πρέπει νὰ γίνηται ἐπὶ ζημίᾳ ἄλλων ἔργων, τὰ ὁποῖα ἐνέχουν ἀκόμη μεγαλυτέραν σπουδαιότητα, ὡς εἶναι τὸ καθ' ὄλον πνευματικὸν ἔργον, ὅπερ συντελεῖται ἐν τοῖς κόλποις τῆς Μητροδὸς Ἐκκλησίας καὶ ὑπὸ τὴν αἰγίδα αὐτῆς.

Δὲν πρέπει νὰ δίδουν τὸ κακὸν παράδειγμα.

Ἐν συνεχείᾳ δέον νὰ παρατηρηθῆ, ὅτι πολλὰ πνευματικὰ ἰδρύματα, ἰνστιτούτα, ὡς καὶ Ἀνώταται Σχολαί, ἐξακολουθοῦν ντὲ φάκτο νὰ παρεμποδίζουν τὸν ἐκκλησιασμόν. Δι' αὐτὸ εἶναι σὺνηθες τὸ φαινόμενον τοῦ συνωστισμοῦ πολλῶν φοιτητῶν ἢ σπουδαστῶν πρὸ τῶν ἰδρυμάτων τούτων κατὰ τὴν ὥραν, καθ' ἣν τελεῖται ἡ Θ. Λειτουργία, διότι ἔχει ὀρισθῆ ἡ διενέργεια ἐξετάσεων ἢ φροντιστηριακῶν ἀσκήσεων τὴν πρωΐαν τῆς Κυριακῆς.

Ἡ κατάστασις αὕτη εἶναι ἀπαράδεκτος. Τὰ πνευματικὰ καὶ ἐκπαιδευτικὰ ἰδρύματα τῆς χώρας πρέπει νὰ εἶναι πρότυπα σεβασμοῦ τῶν πνευματικῶν ἀξιῶν καὶ τῶν ἑλληνορθοδόξων παραδόσεων καὶ οὐχὶ νὰ δίδουν τὸ κακὸν παράδειγμα τῆς καταργήσεως καὶ τοῦ ἐξοβελισμοῦ αὐτῶν.

τικόν Ναόν 'Αθηνῶν τελεσθείσης Δοξολογίας, ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῆς Μητέρας.

Πρὸ ἡδρευσε τὴν 6ην Μαΐου τῆς συνεδρίας τοῦ Καλοσηπερείου 'Ιδρύματος.

— Τὴν 12ην, 13ην, 14ην, 15ην, 16ην, 18ην, 19ην καὶ 20ὴν Μαΐου τῆς Συνεδρίας τῆς Διαρκoῦς 'Ιερᾶς Συνόδου.

— Τὴν 15ην Μαΐου τοῦ Συμβουλίου τοῦ Βαφειαδακείου 'Ιδρύματος.

— Τὴν 18ην Μαΐου τοῦ Συμβουλίου τοῦ Δημητρακείου 'Ιδρύματος.

— Τὴν 19ην Μαΐου τῆς συνεδρίας τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου τοῦ TAKE.

'Εδέχθη τὴν 6ην Μαΐου τὴν κ. Ρέναν Τριανταφυλλίδη καὶ τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Νουβίας κ. Συνέσιον.

— Τὴν 11ην Μαΐου τὸν κ. Χρῆστον Ζαλοκώσταν, τὸν κ. Γεώργιον Δράκον, τὸν κ. 'Ιωάννην Κιτσαρᾶν 'Εκπαιδευτικὸν Σύμβουλον καὶ τὸν Πανσο. κ. Νήφωνα Θωμαδάκη.

— Τὴν 12ην Μαΐου τὸν κ. Σπ. Παμπούκην Δικηγόρον, τὸν κ. 'Αλ. Θεοφιλόπουλον, τὸν κ. 'Απ. Διαμαντόπουλον, 'Επιτροπὴν τοῦ 'Ι. Ναοῦ 'Αγ. Γεωργίου Χαροκόπου καὶ τὴν κ. Χρυσάνθην Λαδοπούλου.

— Τὴν 13ην Μαΐου τὸν κ. M. Bell.

— Τὴν 14ην Μαΐου τὸν 'Αμερικανὸν Πρόσβυν κ. T. Taska, ὅστις ἐπέδειξε λίθον ἐκ τῆς Σελήνης καὶ τὴν 'Ελληνικὴν σημαίαν, τὴν ὅποιαν εἶχον μεθ' ἑαυτῶν οἱ ἀστροναῦται τοῦ «'Απόλλων 12».

— Τὴν αὐτὴν ἡμέραν τὸν κ. Γεώργιον Παπαδέαν, Προϊστάμενον τοῦ Καθηδρικοῦ Ναοῦ τῆς Νέας 'Υόρκης.

— Τὴν 15ην Μαΐου τὸν κ. Εὐάγγελον Θεοδώρου, Καθηγητὴν Παν/μίου καὶ Γεν. Διευθυντὴν τῆς 'Αποστολικῆς Διακονίας, τὸν Στρατηγὸν κ. Βραδῆν καὶ τὸν Σεβ. Μητροπολίτην 'Αξώμης κ. Μεθόδιον.

— Τὴν 17ην Μαΐου τὸ Δ.Σ. τοῦ Συνδέσμου «Κοσμᾶς ὁ Αἰτωλός».

— Τὴν 18ην τὸν κ. Κομινὸν Διοικητὴν 'Εθνικῆς Τραπεζῆς καὶ τὸν Prof. Rall.

— Τὴν 19ην Μαΐου τὸν κ. 'Ιωσήφ Λόβιγκερ, Πρόεδρον Κεντρικοῦ 'Ισραηλιτικοῦ Συμβουλίου, τὸν σοφολογ. κ. 'Ιάκωβον 'Αρρὰρ 'Αρχιρραβῖνον 'Αθηνῶν καὶ τὸν κ. Paul Anderson.

— Τὴν 20ὴν Μαΐου τὸν M. B. Fitzsimons, Γραμματέα τῆς ECLOF τοῦ ΠΣΕ καὶ τὴν κ. Γόντικα.

Παρεκάθησε τὴν 9ην Μαΐου εἰς γεῦμα παρὰ τὴν Γέφυραν τοῦ 'Αχελώου, παρατεθὲν πρὸς τιμὴν αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ κ. Δημάρχου 'Αγρινίου.

— Τὴν 10ην Μαΐου εἰς γεῦμα ὑπερηλίκων τῆς ἐνορίας 'Αγίου 'Ανδρέου Πατησίων.

Παρέστη τὴν 8ην Μαΐου εἰς τὰ ἐγκαίνια ἐνάρξεως λειτουργίας τῆς ἠλεκτρικῆς μονάδος Καστρακίου.

— Τὴν 10ην Μαΐου εἰς τὸ Παναθηναϊκὸν Στάδιον ἐπὶ τῷ ἑορτασμῷ τῆς 21ης 'Απριλίου.

— Τὴν 11ην Μαΐου εἰς τὴν Συνεδρίαν τῆς 'Ενώσεως Συντακτῶν, καθ' ἣν ἀνεκηρύχθη ἐπίτιμον μέλος τῆς ὁ κ. Κων/νος Γεωργακόπουλος, Πρόεδρος τοῦ Ε.Ε.Σ.

'Ετέλεσε τὴν 6ην Μαΐου τοὺς γάμους τῆς θυγατρὸς τοῦ κ. Φινινῆ.

— Τὴν 17ην Μαΐου εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸν 'Αθηνῶν τὴν χειροτονίαν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως κ. Θεοφίλου.

— Τὴν αὐτὴν ἡμέραν μνημόσυνον ὑπὲρ τῶν θυμάτων τῶν στρατευμάτων κατοχῆς.

'Επεσκέφη τὴν 7ην Μαΐου τὴν περιοχὴν Στροφιλιᾶς.

'Επώπευσε τὴν 10ην Μαΐου εἰς τὴν συλλογὴν τῶν ἀχρήστων ἀντικειμένων τοῦ «Κινήματος τῆς 'Αγάπης».

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Εἰς σεμνὴν τελετὴν εἰς τὸ ἐν Σέμμερικκ Βιέννης ξενοδοχεῖον ἐγένετο τὴν 15 'Απριλίου ἐ.ἔ. ἡ πρὸς τὸν ἀναρρωνύοντα Παναγιώτατον Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην κ. 'Αθηναγόραν ἐπίδοσις τοῦ διπλώματος ἀνακηρύξεως αὐτοῦ ὡς ἐπίτιμου διδάκτορος τῆς Νομικῆς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Βιέννης. Κατ' αὐτὴν ὁ τιμηθεὶς ὠμίλησεν ἐπὶ τοῦ θέματος «Νόμος καὶ Χάρις».

'Εκκλησία Κρήτης

Τὴν Κυριακὴν 17 Μαΐου ἐγένετο εἰς τὸν μητροπολιτικὸν ναὸν τοῦ 'Αγίου Μηνᾶ 'Ηρακλείου Κρήτης ἡ χειροτονία τοῦ νέου Μητροπολίτου Ρεθύμνης καὶ Αὐλοποτάμου κ. Τίτου Σὺλλιγαρθάκη. Τὴν χειροτονίαν ἐτέλεσε ὁ Σεβασμιώτατος 'Αρχιεπίσκοπος Κρήτης κ. Εὐγένιος συμπαραστατούμενος ὑπὸ τῶν λοιπῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν τῆς μεγαλονήσου.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΠΟΛΩΝΙΑΣ

'Ο νέος Μητροπολίτης Βαρσοβίας καὶ πάσης Πολωνίας. Βασίλειος, κατὰ κόσμον Βλαδίμηρος Ντοροτσκιέβιτς, ἐγεννήθη τὴν 15 Μαρτίου 1914 εἰς τὸ χωρίον Τσίσου τῆς περιοχῆς Χαϊνόβκα. Μετὰ τὰ πρῶτα ἐγκύκλια μαθήματα ἐνεγράφη εἰς τὸ 'Εκκλησιαστικὸν Σεμινάριον τοῦ Βίλνο, ἐξ οὗ ἀπεφοίτησε τὸ 1936. Μετὰ ταῦτα ἐσπούδασε τὴν ἱερὰν ἐπιστήμην εἰς τὴν 'Ορθόδοξον Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου Βαρσοβίας. Τὴν 6 Σεπτεμβρίου 1937 ἐχειροτονήθη διάκονος, τὴν δὲ 17 'Απριλίου 1938 πρεσβύτερος. 'Απὸ τοῦ ἔτους 1940 ὑπηρετήσεν ὡς ἐφημέριος τῆς ἐνορίας Μιχάλοβ τῆς περιοχῆς Μπίαλιστόκ. Κατὰ τὸ χρονικὸν διάστημα ἀπὸ τοῦ 1946 μέχρι τοῦ 1960 ὑπηρετήσεν ὡς ἐφημέριος εἰς τὸ Γκρόντεκ, ὅπου ἀνήγειρεν ὠραῖον ναόν. Τὴν 30 Δεκεμβρίου 1959 ἠσπάσθη τὸ μοναχικὸν σχῆμα καὶ τὴν 1 'Ιανουαρίου 1960 προεχειρίσθη εἰς ἀρχιμανδρίτην. Τὴν 25 Μαρτίου 1960 ἐχειροτονήθη 'Επίσκοπος τοῦ Μπιέλσκ, ὑπηρετήσας ὡς Βοηθὸς 'Επίσκοπος τῆς 'Επαρχίας Βαρσοβίας-Μπιέλσκ. Τὸ 1961 ἐξελέγη 'Επίσκοπος Βρότσλαβ καὶ Στσέτσιν. Τὸ ἴδιον ἔτος ἐτελείωσε τὴν Θεολογικὴν 'Ακαδημίαν Μόσχας.

Τὴν 24 'Ιανουαρίου 1970 ἐξελέγη ὑπὸ τῆς Συνόδου τῆς 'Ιεραρχίας Μητροπολίτης Βαρσοβίας καὶ πάσης Πολωνίας. 'Η τελετὴ τῆς ἐνθρονίσεως ἐγένετο εἰς Βαρσοβίαν τὴν 1 Μαρτίου 1970, παρουσίᾳ πολλῶν ἀντιπροσωπειῶν τῶν Αὐτοκεφάλων 'Ορθοδόξων 'Εκκλησιῶν. Εἰς τὴν τελετὴν τῆς ἐνθρονίσεως ἐξεπροσώπησε τὴν 'Εκκλησίαν τῆς 'Ελλάδος ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Κίτρους κ. Βαρνάβας.

ΤΡΑΪΑΝΟΣ ΚΩΣΤΙΤΣ

Ο αείδιμος Τράϊκιαν (Τραϊανός) Κώστιτς ἐγεννήθη τὸ 1915 ἐν Jagol Dolence τῆς Γιουγκοσλαβίας ἐκ πατρὸς Πέτρου καὶ μητρὸς Μένκας. Μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῶν ἐγκυκλίων σπουδῶν του εἰς τὴν γενέτειραν, ἐνεγράφη εἰς τὴν ἐν Ἀθήναις Ριζάρειον Ἐκκλησιαστικὴν Σχολὴν ὡς ὑπότροφος τῆς Ὁρθοδόξου Σερβικῆς Ἐκκλησίας, ἀποφοιτήσας τὸ 1937. Ἐν συνεχείᾳ, εἰσήχθη εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ διακριθεὶς καθ' ὄλην τὴν διάρκειαν τῶν ἐν αὐτῇ σπουδῶν του διὰ τὴν ἀρίστην αὐτοῦ ἐπίδοσιν καὶ τὸν ἐξαιρετικὸν ἦθος, ἔλαβε τὸ 1941 τὸ πτυχίον του μετὰ τὸν βαθμὸν «Ἄριστα». Τὸ 1941 ἐνυμφεύθη τὴν Ἑλληνίδα Καθηγήτριαν Μαρίαν Κοντόγεωργα.

Ἐγκατασταθεὶς μονίμως εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐργάσθη εἰς τὸ Ἐπίσημον Δελτίον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «Ἐκκλησία». Διετέλεσε ἐπίσης Καθηγητὴς εἰς τὴν Σχολὴν Ἑένων Γλωσσῶν τοῦ Γενικοῦ Ἐπιτελείου Στρατοῦ, ὑπερέτησε δὲ καὶ παρὰ τῆ Προεδρίᾳ τῆς Κυβερνήσεως.

Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α**Ἱερά Μητρόπολις Μηθύμνης**

Πρὸς
τὸν Εὐθύμιον Κούβαρην
τέως ἐφημέριον Πτεροῦντος Λέσβου
(ἀγνώστου διαμονῆς)

Καλοῦμέν σε, ὅπως ἐμφανισθῆς ἐνώπιον ἡμῶν ἐνεργῶντος ὡς ἀνακριτοῦ δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθμ. 1043/69 ἐντολῆς τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Μηθύμνης κ. Ἰακώβου καὶ εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ ἱεροῦ Ναοῦ Ζωοδόχου Πηγῆς Καλλονῆς τὴν 8ην Ἰουνίου ἡμέραν Δευτέραν καὶ ὥραν 10 π.μ., ἵνα ἀπολογηθῆς ἐπὶ ἀποδιδόμενων σοι κατηγοριῶν.

Ἐν Καλλονῇ τῇ 6ῃ Μαΐου 1970. •

Ο Ἀνακριτὴς
Οἴκου Γεώργιος Ράλλης

Ἱερά Μητρόπολις Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰ ἄρθρα 33-36 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ ἀπερὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν καὶ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς Ἐφημεριακῆς θέσεως τοῦ ἐν Ἀγρινίῳ Ἱεροῦ Ναοῦ «Ἅγιος Χριστοφόρος», καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης προκηρῦξεως ἐν τῷ δελτίῳ «Ἐκκλησία» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν αἴτησιν μετὰ τῶν σχετικῶν πιστοποιητικῶν.

Ἐν Μεσολογγίῳ τῇ 9ῃ Μαΐου 1970.

† Ο Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Μεσσηνίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 33 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων διὰ τὴν πλήρωσιν τῶν κενῶν ἐφημεριακῶν θέσεων: 1) Κοιμ. Θεοτόκου Ἀμφιθέας, 2) Προφ. Ἡλιοῦ Καπλιανίου καὶ 3) Προφ. Ἡλιοῦ Εὐαγγελισμοῦ-Μεθώνης, παρακαλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων, τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Νόμων καὶ Κανονισμῶν ἀπαιτούμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς πα-

ρούσης προκηρῦξεως ἐν τῷ Δελτίῳ «Ἐκκλησία» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ καὶ πιστοποιητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Καλαμάτᾳ τῇ 19ῃ Μαρτίου 1970.

† Ο Μεσσηνίας ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Νικοπόλεως, Πρεβέζης καὶ Φιλιππιάδος

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει ἡμῶν τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 33, 34, 35 καὶ 36 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀπερὶ Ἱ. Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὸν Α.Ν. 2200/40 καὶ πρὸς τὸ Ν.Δ. 457/70 προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῶν ἀκολουθῶν ὀργανικῶν ἐφημεριακῶν θέσεων: 1) Ἱ. Ν. Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου πόλεως Πρεβέζης, 2) Ἀγίου Ἀθανασίου, Ἀρχαγγέλου, 3) Γεν. Θεοτόκου, Ἄνω Σκαφιδωτῆς, 4) Ἀγίας Παρασκευῆς, Ἄνω Δεσποτικοῦ, 5) Ἀγ. Γεωργίου, Ἄνω Ρευματιᾶς, 6) Κοιμ. Θεοτόκου, Ἀμμουδιάς, 7) Ἀγ. Μαρίνης, Βαλαντιδούσης, 8) Κοιμ. Θεοτόκου, Βρυσούλας, 9) Ἀγ. Κυριακῆς, Βράχου, 10) Ἀγ. Νικολάου, Ἐκκλησιῶν, 11) Ἀγ. Παρασκευῆς, Καναλίου, 12) Ἀγ. Γεωργίου, Κάτω Δεσποτικοῦ, 13) Ἀγ. Ἀποστόλων, Κουκουλίου, 14) Ἀγ. Βλασίου, Κρουσηγῆς, 15) Κοιμ. Θεοτόκου, Κάτω Ρευματιᾶς, 16) Ἀγ. Γεωργίου, Λούτσης, 17) Ἀγ. Θωμᾶ, Λυγιάς, 18) Γεν. Θεοτόκου, Μυρσίνης, 19) Ἀγ. Γεωργίου Σκεπαστοῦ, 20) Ἀγ. Παρασκευῆς, Σκιαδᾶ, 21) Ἀγ. Ἀθανασίου, Τσουκνίδας, 22) Ἀγ. Δημητρίου, Ζερβοῦ, 23) Ἀγ. Γεωργίου, Βουλίτσας, 24) Ἀγ. Νικολάου, Δρυοφύτου, 25) Ἀγ. Γεωργίου, Ἀμμοτόπου, 26) Ἀγ. Ἰωάννου, Ρωμηῆς, 27) Ἀγ. Νικολάου, Τσαγκαροπούλου, 28) Ἀγ. Παρασκευῆς, Ἀμπελιᾶς, 29) Ἀγ. Γεωργίου, Ράχης, 30) Ἀγ. Βλασίου, Ψαθοποπίου καὶ 31) Ἀγ. Κυριακῆς, Ἀπομέρου, καλοῦμεν τοὺς ἔχοντας τὰ τε κανονικὰ καὶ τὰ νόμιμα προσόντα, τὰ παρὰ τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ τῶν νόμων ὀριζόμενα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης προκηρῦξεως ἐν τῷ δελτίῳ «Ἐκκλησία» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν αἴτησιν μετὰ τῶν σχετικῶν πιστοποιητικῶν.

Ἐν Πρεβέζῃ τῇ 8ῃ Μαΐου 1970.

† Ο Νικοπόλεως ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Πατρῶν

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 33 καὶ 34 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημεριῶν» ἐν συνδυασμῷ καὶ πρὸς τὸν ὑπ' ἀριθ. 2200/1940 Α.Ν., προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῶν κενῶν ἐφημεριακῶν θέσεων: 1) μιᾶς θέσεως ἐφημερίου τοῦ ἐν Πάτραις Ἱ. Ναοῦ Εὐαγγελιστρίας, 2) μιᾶς θέσεως ἐφημερίου Ἱ. Ναοῦ Ἀγίου Ἀνδρέου Πατρῶν, 3) μιᾶς θέσεως ἐφημερίου Ἱ. Ναοῦ Παντανάσσης Πατρῶν, 4) μιᾶς θέσεως ἐφημερίου Ἀγίας Παρασκευῆς Πατρῶν, 5) μιᾶς θέσεως ἐφημερίου Ἱ. Ναοῦ Ἀγίου Νικολάου Πατρῶν, 6) μιᾶς θέσεως ἐφημερίου Ἱ. Ναοῦ Ἀγίου Ἀποστόλων Πατρῶν, καὶ 7) μιᾶς θέσεως ἐφημερίου τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἀγίου Κωνσταντίνου Ἀγιάς τ.δ. Πατρῶν, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα προσόντα Δευτέρας Κατηγορίας, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης προκηρῦξεως ἐν τῷ Δελτίῳ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν δικαιολογητικῶν ἐγγράφων των.

Ἐν Πάτραις τῇ 18ῃ Μαΐου 1970.

† Ο Πατρῶν ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Ἐρρίκου Ἀντ. Σάσση, Ἱστορική Γραμματική τῆς Λατινικῆς γλώσσης μετὰ διαγράμματος τῆς Ἱστορίας τῶν Λατινικῶν γραμματικῶν ἐρευνῶν. Τόμος Α'. Ἐν Ἀθήναις 1969, σελ. XXX+401.

Ἔργον μνημειῶδες, μέλλον νὰ χειραγωγῆσῃ πάντα μελετητὴν τῆς Λατινικῆς Γλώσσης. Προϊὸν πολυμύχθου ἐργασίας καὶ σοφίας. Χρησιμώτατον ἰδίᾳ τὸσον διὰ τοὺς σπουδαστὰς τῆς Φιλολογίας, ὅσον καὶ τοὺς τροφίμους τῆς Θεολογίας. Ὅθεν συνιστῶμεν τοῦτο ἐκθύμως.

Κ.Γ.Κ.

H. U. von Balthasar, J. Feiner, K. Lehmann, M. Löhrer, K. Rahner, A. Stenzel, B. Studer, *Mysterium Salutis 3: Dogmatique de l'histoire du salut*. Les Éditions du Cerf, Paris 1969, σελ. 399.

A. de Halleux, J. Pfammatter, G. Söhnge, J. Trüfisch, *Mysterium salutis 4: Dogmatique de l'histoire du salut*. Les Éditions du Cerf, Paris 1969, σελ. 272.

Ἀρχιμ. Φιλαρέτου Βιτάλη, Ἱεροκλήρυκος, Τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Γηροκομῆτον Πρεβέζης (1960-1970). Πρόλογος Σεβασμ. Μητροπολίτου Νικοπόλεως κ. Στυλιανοῦ. Ἐν Ἀθήναις 1970, σελ. 79.

Michael Wawryk, O.S.H.M., *Initiatio monastica in Liturgia byzantina. Officiorum schematis monastici magni et parvi nec non rasophoratus exordia et evolutio*. *Dissertatio historico-liturgica*. *Textibus nunc prima vice editis locupletata* (Orientalia Christiana Analecta, 180). Roma 1968 (Pont. Inst. Orient. Studiorum) σελ. XXIII+275+412*.

Γεωργίου Μαριδάκη, Καθηγητοῦ Πανεπιστημίου—Ἀκαδημαϊκοῦ, Περὶ θαλασσοῦ ἐξοπλισμοῦ, Ἀθήναι 1963, σελ. 46.

Τοῦ αὐτοῦ, Ὁ Δημοσθένης θεωρητικὸς τοῦ Δικαίου. Ἀθήναι, σελ. 32.

Τοῦ αὐτοῦ, Ἡ ἐν Γλαρέντζα δίκη (1276) μετὰξὺ Βιλλεαρδουίνου «Πρίγκηπα τοῦ Μωρέως» καὶ τῆς Δάμας Μαργαρίτας τοῦ Πασσαβῆ. Ἀνάτυπον ἐκ τοῦ «Παρνασσού», τόμ. Η', ἀρ. 4. Ἀθήναι 1966, σελ. 493-513.

Τοῦ αὐτοῦ, Μία δίκη εἰς τὴν Χίον μετὰξὺ Γενουάτου καὶ Ἐνετοῦ κατὰ τὸ ἔτος 1454. Χριστήριον εἰς Ἀναστάσιον Ὁρλάνδον. Ἀθήναι 1964, σελ. 34-46.

Τοῦ αὐτοῦ, Ἰσοκράτους Αἰγινήτικος. Συμβολὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ Ἰδιωτικοῦ Διεθνoῦς Δικαίου. Ἀνάτυπον ἐκ τῶν «Συμμερίτων Στρέιτ», σελ. 575-590.

Τοῦ αὐτοῦ, Ἐν προηγούμενον τῆς δίκης τῆς Νυρεμβέργης ἐκ τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς ἱστορίας. Λόγος τοῦ Προέδρου Γεωργίου Σ. Μαριδάκη ἐκφωνηθεὶς κατὰ τὴν πανηγυρικὴν συνεδρίαν τῆς Ἀκαδημίας.

Τοῦ αὐτοῦ, Ἡ Ἑλληνικὴ Ἐπανάστασις ὡς ἐκφρασις τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πνεύματος. Πανηγυρικὸς λόγος τοῦ Προέδρου ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ, σελ. 21.

Τοῦ αὐτοῦ, Ἡ ἐξ ἀδιαθέτου κληρονομικὴ διαδοχὴ εἰς τὴν νῆσον Μῆλον κατὰ τὸν ΙΖ' αἰῶνα. Θεσσαλονίκη 1967, σελ. 23.

Τοῦ αὐτοῦ, Ὑπερείδου κατὰ Ἀθηνογένους, Ἀθήναι 1962, σελ. 391-422. Ἀνάτυπον ἐκ τῆς Ἐπετηρίδος Νομικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν τοῦ ἔτους 1962.

Τοῦ αὐτοῦ, Τὸ ἀνεφάρμοστον ἀλλοδαποῦ δικαίου εἰς τὸ Βυζάντιον. Ἐφημερὶς Ἑλλήνων Νομικῶν, τόμ. ΛΓ' (1966) σελ. 425 ἐξῆς. Ἀνάτυπον, σελ. 14.

Πρωτοτυπία, δεξυδερκεια καὶ λογοτεχνικὴ διατύπωσις εἶναι τὰ χαρακτηριστικὰ γνωρίσματα ἑλῶν τῶν μελετῶν τοῦ σοφοῦ Καθηγητοῦ καὶ Ἀκαδημαϊκοῦ κ. Μαριδάκη.

Κ.Γ.Μ.

« ΕΚΚΛΗΣΙΑ »

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Ἰωαννῖνων ΣΕΡΑΦΕΙΜ

† Ὁ Σερβίων καὶ Κοζάνης ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΚΩΝ. Γ. ΜΠΟΝΗΣ

Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

Α) Ἐσωτερικοῦ : Δραχμαὶ 150 ἐτησίως.

Β) Ἐξωτερικοῦ : Δολλάρια 7 ἐτησίως.

Τιμὴ ἐκάστου τεύχους μετὰ τοῦ «ΕΦΗΜΕΡΙΟΥ»
δρχ. 6.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἐόρτιον Γράμμα.

Κωνστ. Γ. Μπόνη, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Τραϊανὸς Κῶστις (17.12.1915—18.5.1970).

Ἡ χειροτονία τοῦ νέου μητροπολίτου Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως κ. Θεοφίλου.

Ἰωάννου Καρμίρη, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου, Ἡ θεανθρωπινὴ φύσις τῆς Ἐκκλησίας. ΣΤ'.

Λέβ Ζιλλέ, Ἡ ἐπίκλησις τοῦ Ὄνόματος τοῦ Ἰησοῦ. Μετάφρασις Πρωτοπρ. Κων/νου Φούσκια, Δ. Θ. καὶ Φ. (συνέχεια).

Παρατηρήσεων στήλη.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά.

Κλητήριον ἐπίκριμα.

Προκηρύξεις ἐκλογῆς ἱερέων.

Νέα βιβλία.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ
ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ
Ἀθῆναι, Ἰασιῶν 1 — Τηλέφ. 710.734.